

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки, підприємництва та туризму
Кваліфікаційна робота на правах рукопису**

НЕНЬКО Людмила Олександрівна

УДК 330.322:338.432.13

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СВК «РУЖИНСЬКИЙ»
БЕРДИЧІВСЬКОГО РАЙОНУ»**

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 051 «ЕКОНОМІКА»

Подається на здобуття освітнього ступеня «Магістр», кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Л. О. Ненько

Керівник роботи:

Ходаківський В.М.

**к.е.н., доцент кафедри економіки,
підприємництва та туризму**

Житомир – 2023

Висновок кафедри _____

за результатами попереднього захисту: _____

Протокол засідання кафедри № __ від «__» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

економіки, підприємництва та туризму

д.е.н. професор _____

Валінкевич Н. В.

«__» _____ 20__ р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти Ненько Людмила Олександрівна захистила кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК,

завідувач навчальної лабораторії

технології ресторанної справи _____

С. А. Мутасова

АНОТАЦІЯ

Ненько Л. О. «Інвестиційне забезпечення економічного розвитку СВК «Ружинський» – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю 051 «Економіка». – Поліський національний університет, Житомир, 2023.

Проведено обґрунтування категоріального апарату інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств. Систематизовано методичні підходи щодо умов інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств. Проаналізовано економіко-господарську діяльність сільськогосподарського підприємства в перспективі зростання рівня його інвестиційного забезпечення. Обґрунтовано інвестиційний проект щодо умов подовження виробничого циклу галузі тваринництва сільськогосподарського підприємства та доведено його ефективність.

Ключові слова: інвестиції, розвиток, забезпечення, сільськогосподарське підприємство, проект, умови, оцінка, аналіз.

ANNOTATION

Nenko L. O. «Investment support for economic development of Ruzhynskiy SSC» – Qualification work on manuscript rights.

Qualification work for obtaining a master's degree in specialty 051 «Economics». – Polissia National University, Zhytomyr, 2023.

The justification of the categorical apparatus of investment provision of agricultural enterprises was carried out. Systematized methodical approaches to the conditions of investment provision of agricultural enterprises. The economic and economic activity of the agricultural enterprise is analyzed in the perspective of increasing the level of its investment support. The investment project regarding the conditions for extending the production cycle of the livestock sector of the agricultural enterprise was substantiated and its effectiveness was proven.

Key words: investment, development, provision, agricultural enterprise, project, conditions, evaluation, analysis.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
Розділ 1. Теоретико-методичне обґрунтування умов інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств.....	7
1.1. Класифікація інвестицій та особливості їх кругообігу.....	7
1.2. Особливості залучення та використання інвестицій.....	8
1.3. Оцінка методологічних основ ефективності інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств.....	9
Висновки до розділу 1.....	10
Розділ 2. Аналіз економіко-господарського середовища та умов використання інвестиційних ресурсів СВК «Ружинський» Бердичівського району Житомирської області	11
2.1. Аналіз товарної продукції та умов капіталізації підприємства.....	11
2.2. Аналіз ефективності діяльності підприємства та оцінка впливів зовнішнього господарського середовища.....	13
2.3. Аналіз рівня ефективності фінансового забезпечення та ліквідності підприємства.....	16
Висновки до розділу 2.....	19
Розділ 3. Проектне обґрунтування умов інвестиційного забезпечення виробничої системи СВК «Ружинський» Бердичівського району в перспективі його економічного зростання.....	20
3.1. Проектне обґрунтування вхідних основ реалізації інвестиційного забезпечення виробничої системи підприємства.....	20
3.2. Аналіз ефективності реалізації проекту інвестиційного забезпечення виробничої системи підприємства	22
Висновки до розділу 3.....	24
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	28
ДОДАТКИ.....	32

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Економічний розвиток сільськогосподарських підприємств першочергово покладається на умови та якість їх інвестиційного забезпечення, при інноваційному оновленні основних засобів виробництва. Інтенсивність конкурентної боротьби сільськогосподарських товаровиробників в основному реалізується за рахунок використання ресурсозберігаючих та низьковитратних виробничих технологій, використання котрих можливе при інтенсифікації процесів інвестування загалом аграрної сфери країни та сільськогосподарських підприємств зокрема. Сучасні реалії ведення сільськогосподарського виробництва, при переході на військовий стан економіки, потребують значних капіталовкладень в суттєву зміну виробничо-господарського середовища підприємств, та розбудови принципово нових форм ведення аграрного бізнесу.

Мета і завдання роботи. Мета кваліфікаційного дослідження полягає в теоретико-прикладному обґрунтуванні інвестиційного забезпечення сільськогосподарського підприємства та розробка пропозицій щодо зростання рівня його економічного розвитку. Завдання дослідження: систематизувати та узагальнити методичні основи умов залучення та використання інвестицій підприємств; провести ґрунтовний аналіз економіко-господарського середовища підприємства; обґрунтувати та проаналізувати сучасний стан інвестиційного забезпечення підприємства та виділити перспективні аспекти його розвитку; систематизувати проблеми ефективного розвитку сільськогосподарського підприємства при впливах умов функціонування його зовнішнього середовища; обґрунтувати проект інвестиційного забезпечення сільськогосподарського підприємства, оцінити його доцільність та довести ефективність.

Предмет та об'єкт дослідження. Предметом дослідження сукупність теоретичних, методичних та прикладних підходів інвестиційного забезпечення економічного розвитку сільськогосподарського підприємства. Об'єктом дослідження є інвестиційне забезпечення економічного розвитку СВК «Ружинський» Бердичівського району Житомирської області.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження стало використання монографічного методу, що дало змогу встановити логічні зв'язки та відповідності згідно тематики дослідження та систематизувати її категоріальний апарат. Використання методу індукції та дедукції адаптувало основні впливи макросередовища на безпосередньо виробничий рівень підприємства. Використання методу аналізу та синтезу дало змогу систематизувати динаміку та вектори розвитку виробничо-господарського середовища підприємства. Використання статистико-економічного методу дало змогу підтвердити рівень зв'язку між досліджуваним факторами та економічними величинами, при структуризації системи їх виміру. Використання методу економічного моделювання дало змогу обґрунтувати інвестиційний проект підприємства та довести його ефективність. Експертний метод дав змогу виділити групи проблем ефективного економічного розвитку підприємства та шляхів ефективного залучення і використання інвестицій.

Перелік публікацій автора за темою дослідження: Ходаківський В. М., Бондар Д. О., Консевич Є. В., Ненько Л. О. Сучасні аспекти та перспективи економічного зростання сільськогосподарських підприємств в системі вдосконалення умов інвестиційного забезпечення. *Агросвіт*. ТОВ «ДКС Центр». Дніпровський державний аграрно-економічний університет, 2023. № 22. С. 167-174. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2023.22.167> (Index Copernicus; Google Academy; WorldCat; Crossref).

Практичне значення отриманих результатів. Зазначена результативність проектування є економічним субстантом зростання рівня інвестиційного забезпечення сільськогосподарського підприємства, відносно умов розширення виробничої системи підприємства в перспективі сталого зростання його економічного розвитку з зростанням рівня інвестиційної привабливості.

Структура та обсяг роботи. Структура кваліфікаційної роботи: анотація, зміст, вступ, 3 розділи, висновки та пропозиції, список використаної літератури, додатки. Викладена на 31 аркуші А 4 та виконана в текстовому редакторі Word 2016 (містить 3 таблиці, 17 рисунків, 14 додатків, 37 літ. дж.).

Розділ 1. Теоретико-методичне обґрунтування умов інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств.

1.1. Класифікація інвестицій та особливості їх кругообігу.

Специфіка ведення аграрного бізнесу вирізняється з поміж загальної структури народногосподарського комплексу, що виявляється і в класифікації його інвестиційного забезпечення. Головною особливістю вказаного виявлення є наступне: за видами аграрного капіталу сільськогосподарські підприємства інвестують в високо ризикові форми виробництва – сільськогосподарські угіддя; біологічне стадо (тварини); багаторічні насадження (кущі, дерева). Зазначають також, в класифікації інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств, витрати спрямовані на галузевий розвиток: рослинництво; тваринництво; допоміжні (супутні, спеціальні) виробництва, – при цьому в класифікації інвестиційних надходжень за типом інвестиційної стратегії виділяють додаткові форми класифікації у вигляді вимушених витрат. Основною особливістю інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств є значний період між початком процесу реалізації інвестиційного проекту та отриманням ефекту від його використання (дод. А, рис. 1.1.).

Специфічними особливостями кругообігу інвестицій сільськогосподарських підприємств є умовний поділ загальної системи інвестування на автономні складові: праця, земля, засоби виробництва. При цьому складові завершального циклу обороту капіталу не в повній мірі повертаються в початкову форму реалізації, оскільки їх частина має покривати витрати на відтворення основного та оборотного капіталу, – що є основною умовою процесу безперервності ведення розширеного типу сільськогосподарського виробництва (дод. Б, рис. 1.2). Сутність процесів реінвестування, в системі інвестиційного кругообігу капіталу сільськогосподарських підприємств, передбачає врахування витрати на оновлення людського капіталу та основного засобу виробництва (сільськогосподарських угідь, біологічного стада) як невід’ємної умови безперервності ведення виробництва.

1.2. Особливості залучення та використання інвестицій.

Реалізація процесу інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств, до початку безпосереднього виробництва, є досить важливим та громіздким етапом формування їх майбутньої ефективності (дод. В, рис. 1.3). В залежності від обраної стратегії інвестиційного забезпечення підприємства формують систему прогнозування та програмування інвестицій: від джерел надходження інвестиційного ресурсу формується міра ризику відносно втрати капіталу та вартості його використання. На етапі планування інвестицій розглядається можливість ефективного розвитку окремих виробництв або підприємств загалом. Обґрунтування доцільності інвестування використовує досить широкий спектр інструментарію його оцінки, результати котрого вказують на необхідність або недоцільність залучення інвестицій за виділеними програмними цілями, з врахуванням просторових та часових чинників їх використання. Стадії мотивації, фінансування, страхування та освоєння інвестицій є процесним забезпеченням їх використання, при цьому якість системних зв'язків між зазначеними елементами безпосередньо впливає на ефективність використання інвестиційних ресурсів. Сутність процесу освоєння інвестицій сільськогосподарськими підприємствами підлягає степені їх матеріально-технічної реалізації, оскільки понад 95 % інвестиційних надходжень підлягають умовам капіталізації; до 5 % – реалізуються у вигляді нематеріального функціонування (інтелектуальні цінності, вкладення в цінні папери сільськогосподарського спрямування та ін.).

Вагомого впливу, щодо ефективності залучення та використання інвестиційних ресурсів сільськогосподарських підприємств, спричиняють чинники зовнішнього характеру, на ряду з можливістю вкладення інвестиційних ресурсів в більш високорентабельні напрямки народногосподарського комплексу. Формування високого рівня інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств передбачає: стабільну динаміку зростання рівня цін на світових аграрних ринках; реалізація дієвої законодавчої та нормативної розвитку інвестування; широкомасштабної

реалізації програм державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників (дод. Г, рис. 1.4). Чинники впливу негативного характеру виявляються в умовах: високої вартості використання капіталів; недобросовісної конкуренції; низького рівня ліквідності сільськогосподарського бізнесу; настання катаклізмів природного характеру; диспаритету цін; недосконалих галузевих зв'язків та розбудови їх інфраструктурного забезпечення.

1.3. Оцінка методологічних основ ефективності інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств.

Особливістю ефективного інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств в перспективах їх економічного розвитку, є не тільки врахування оцінки обсягу інвестиційних ресурсів, а й оцінка їх структури використання. Варто зазначити що економічну оцінку структури інвестиційних ресурсів сільськогосподарських підприємств потрібно проводити за вираженням їх реального використання з врахуванням оцінки фінансової вартості за строками використання (дод. Д, рис. 1.5). Вказана методика, оцінки інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств, дає можливість формування чіткого «вектору» та умов використання запозиченого капіталу та згрупувати чинники ефективності його використання для потенційного інвестора. В свою чергу накопичення кількісних факторних ознак, результатів ефективності інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств в структурі їх вираження, дає змогу розробити дієві економічні моделі та виділити пріоритетні напрями ефективного інвестиційного забезпечення. Існуючі підходи наведеної методології дають змогу суттєво скоротити існуючі рівні ризику інвестиційного забезпечення економічного розвитку сільськогосподарських підприємств в існуючих умовах військового стану економіки країни. Крім того розробка дієвих систем оцінки обсягу інвестиційних ресурсів за їх структурою не вимагає суттєвих вкладень та реалізується в короткі проміжки часу.

Рівень інвестиційного забезпечення економічного розвитку сільськогосподарських підприємств варто оцінювати за системою груп показників: обсягу загальних та чистих інвестицій на одиницю застосовуваних виробничих ресурсів; обсягу загальних та чистих інвестицій на одиницю виробничо спожитих ресурсів (дод. Е, рис. 1.6). Градація зазначеної структури та рівнів «спожитих» інвестицій до застосовуваних в виробництві дає можливість виокремити доцільність їх функціональних зв'язків, а також сформулювати проектні основи ефективності їх використання, при розробці набору елементів та сценаріїв економічних змін. Функціональність зазначеного підходу оцінки обсягу інвестиційних ресурсів, не є сталою величиною та залежить від динаміки змін вартості сільськогосподарських угідь, рівня заробітної плати виробничого персоналу підприємств, вартості матеріальних витрат та рівня амортизаційних відрахувань. Особливістю використання зазначеної методики оцінки обсягу інвестиційних ресурсів полягає в переоцінці вартості використовуваного інвестиційного ресурсу (капіталу) в процесі реалізації інвестиційних програм сільськогосподарських підприємств.

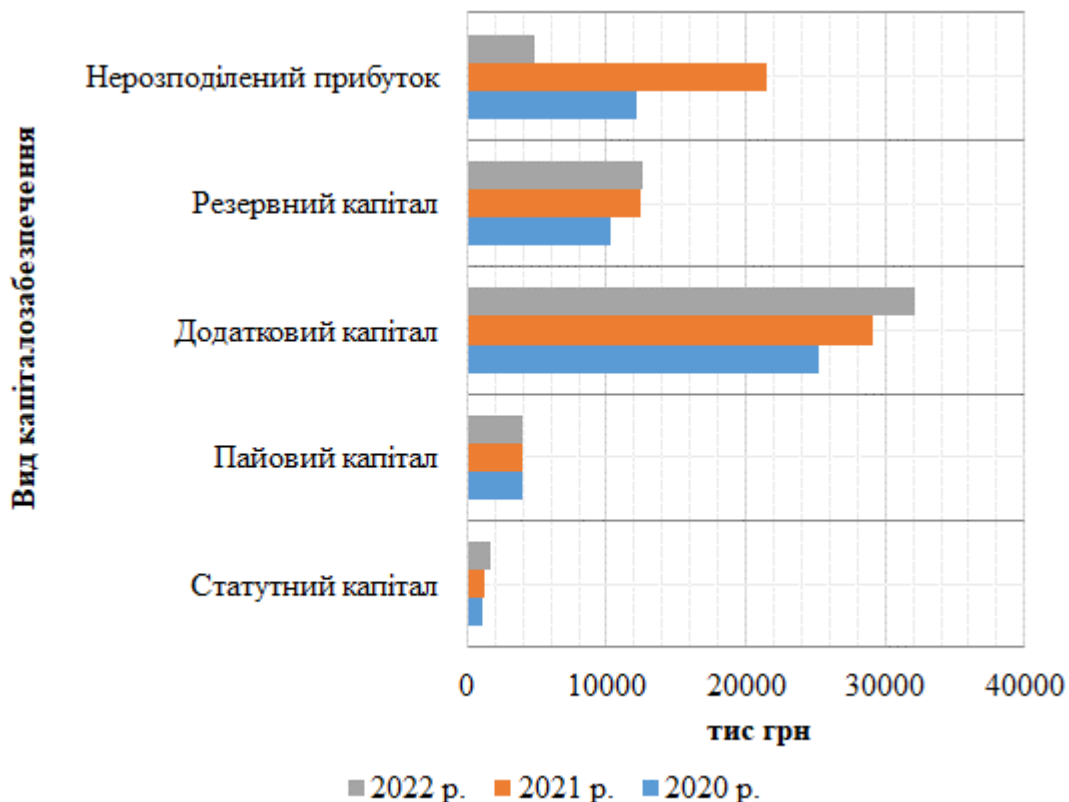
Висновки до розділу 1.

Специфіка реалізації сільськогосподарського виробництва створює ряд особливостей його інвестиційного забезпечення. Реалізація умов інвестиційного забезпечення економічного розвитку сільськогосподарських підприємств, покладається в використанні капітальних вкладень в досить ризикові сфери існуючих виробництв. Існуючі впливи зовнішнього середовища підприємств досить суттєво змінюють параметри його інвестиційного клімату та впливають на умови ефективності використання інвестиційного забезпечення. Ефективність реалізації інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств покладається на дієвість кругообороту капіталовкладень та дієвості системи його розширеного відтворення. Якість ефективної оцінки інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств залежить від рівня та видів використовуваних методологій.

**Розділ 2. Аналіз економіко-господарського середовища
та умов використання інвестиційних ресурсів СВК «Ружинський»
Бердичівського району Житомирської області.**

2.1. Аналіз товарної продукції та умов капіталізації підприємства.

В 2020-2022 рр. сільськогосподарський виробничий кооператив займався виробництвом та реалізацією продукцію галузей рослинництва та тваринництва. В середньому за 2020-2022 рр. в структурі виробництва підприємство реалізувало 57218,3 тис грн (59,0 %) продукції галузі рослинництва; 39716,8 тис грн (41,0 %) продукції галузі тваринництва (дод. Є, рис. 2.1; дод. Ж, рис. 2.2). Прослідковується переважання галузі товарного виробництва в спеціалізації рослинницького спрямування, при товаризації високорентабельних господарських культур. Для ефективного функціонування підприємства важливого значення слід приділити структурі забезпечення капіталом в 2020-2022 рр. (рис. 2.3).

**Рис. 2.3. Динаміка забезпечення капіталом СВК «Ружинський»
Бердичівського району (2020-2022 рр.).**

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» за 2020-2022 рр.

В господарському періоді 2020-2022 рр. незмінною залишилася вартість пайового капіталу на рівні 4000,0 тис грн, що складає 7,2 % від загальної вартості його структури до 2022 р. Сума статутного капіталу в 2022 р. зросла на 63,9 % до відповідного періоду 2020 р.; сума додаткового капіталу зросла на 27,5 %; сума резервного капіталу зросла на 22,1 %. Натомість в 2022 р. сума нерозподіленого прибутку підприємства зменшилася в 2,5 раза до відповідного господарського періоду 2020 р. що є безумовною негативною тенденцією. Загалом структура вартості капіталу підприємства в 2022 р. зросла на 4,9 % до 2020 р. та склала 55311,2 тис грн. Варто зауважити що в 2021 р. за рахунок надходження нерозподіленого прибутку підприємства в сумі 21458,1 тис грн, загальна вартість капіталу становила 68291,0 тис грн, що в структурі абсолютного зростання до 2022 р. складає 23,5 %. Важливого значення в структурі аналізу капіталу слід приділити умовам його використання (рис. 2.4).

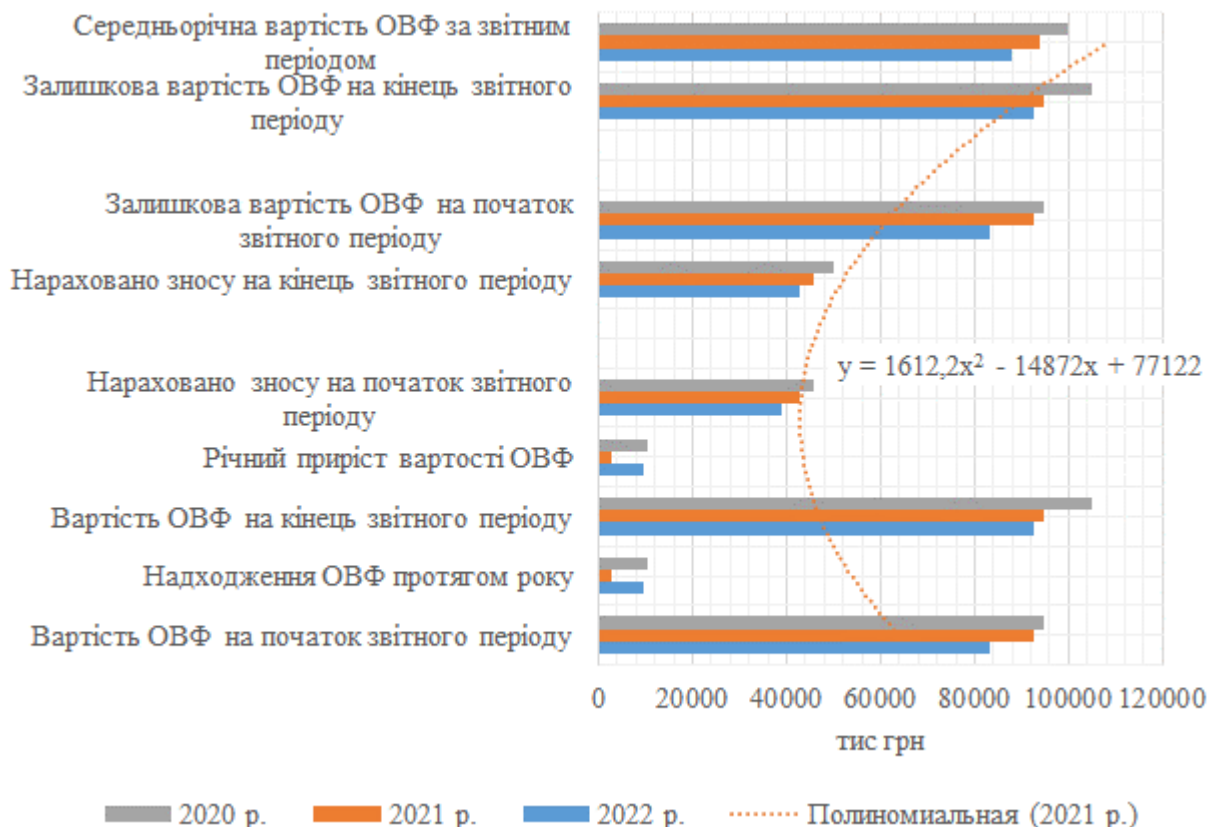

Рис. 2.4. Динаміка вартості та приросту основних виробничих фондів СВК «Ружинський» Бердичівського району (2020-2022 рр.).

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» за 2020-2022 рр.

Середньорічна вартість основних виробничих фондів за звітними періодами 2020-2022 рр. склала 99888,3 тис грн в 2022 р. що на 13,6 % більше 2020 р. (87897,1 тис грн). Приріст суми надходження основних виробничих фондів в 2022 р. до 2020 р. склав 7,8 % та склав 10461,2 тис грн. Структура залишкової вартості основних виробничих фондів на кінець звітного періоду 2022 р. до 2021 р. зросла на 13,4 %, що в вартісному виразі складає 105081,3 тис грн. Рівень нарахованого значення зносу основних засобів на кінець звітного періоду 2022 р. склав 50119,9 тис грн що на 17,5 % більше аналогічного показника 2020 р.

2.2. Аналіз ефективності діяльності підприємства та оцінка впливів зовнішнього господарського середовища.

Вирішального значення щодо умов залучення інвестицій в господарське середовища СВК «Ружинський» та їх ефективного використання в 2020-2022 рр. має вплив факторів зовнішнього господарського середовища (дод. Й, табл. 2.1). Деталізація проведеного PEST-аналізу впливів зовнішнього господарського середовища 2020-2022 рр. щодо умов та можливостей проведення процесів інвестиційного забезпечення вказують на наступне: група політичного впливу – високий податкового навантаження, низький рівень захисту вітчизняного товаровиробника; колізії трудового права та захисту прав споживачів, державне втручання в ведення господарської діяльності; група економічного впливу – високий рівень цінового дисперитету, дороговартісність використання кредитно-грошового забезпечення; високий рівень інфляції; відсутність дієвих перспектив економічного зростання та державної підтримки ведення аграрного бізнесу; група соціального впливу – життєвий рівень населення, умов праці, суттєве зниження рівня основних демографічних показників, розподіл доходів; група технологічного впливу – державна підтримка наукових розробок, рівень технологічного розвитку галузі, залучення та використання інновацій. За аналізу функціональної моделі залежностей впливів PEST-локацій 2020-2022 рр. (рис. 2.5) зосереджено необхідність та

виявлено структуру агрегованого впливу на якість функціонування системи інвестиційного забезпечення СВК «Ружинський» за наступною її градацією: політичний вплив – 25 %; економічний вплив – 40%; соціальний вплив – 15 %; технологічний вплив – 20 %.

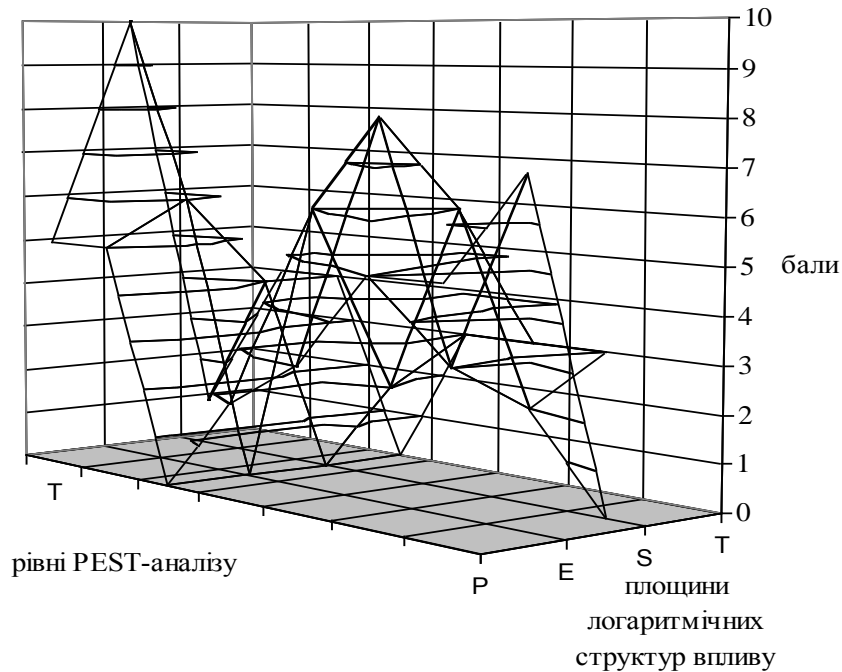

Рис. 2.5. Функціональна модель залежностей впливів PEST-локацій на сприяння умовам інвестиційного забезпечення СВК «Ружинський» Бердичівського району (2020-2022 рр.).

Джерело: власні розрахунки автора на основі використання методики [1].

За результатами аналізу показників ефективності основних видів діяльності СВК «Ружинський» 2020-2022 рр. (рис. 2.6) встановлено: рентабельність власного капіталу в 2022 р. до 2020 р. знизилася на 26,2 % до рівня 10,2 %; рівень рентабельності господарської діяльності, за аналогічний період, знизився в 2,1 раза до показника 12,9 %; рівень рентабельності виробничої діяльності, за аналогічний період, знизився в 2 раза та склав в 2022 р. та склав 11,4 %. Загальний показник рівня рентабельності діяльності СВК «Ружинський» в 2022 р. склав 13,3 %, що нижче рівня 2020 р. 1,9 раза.

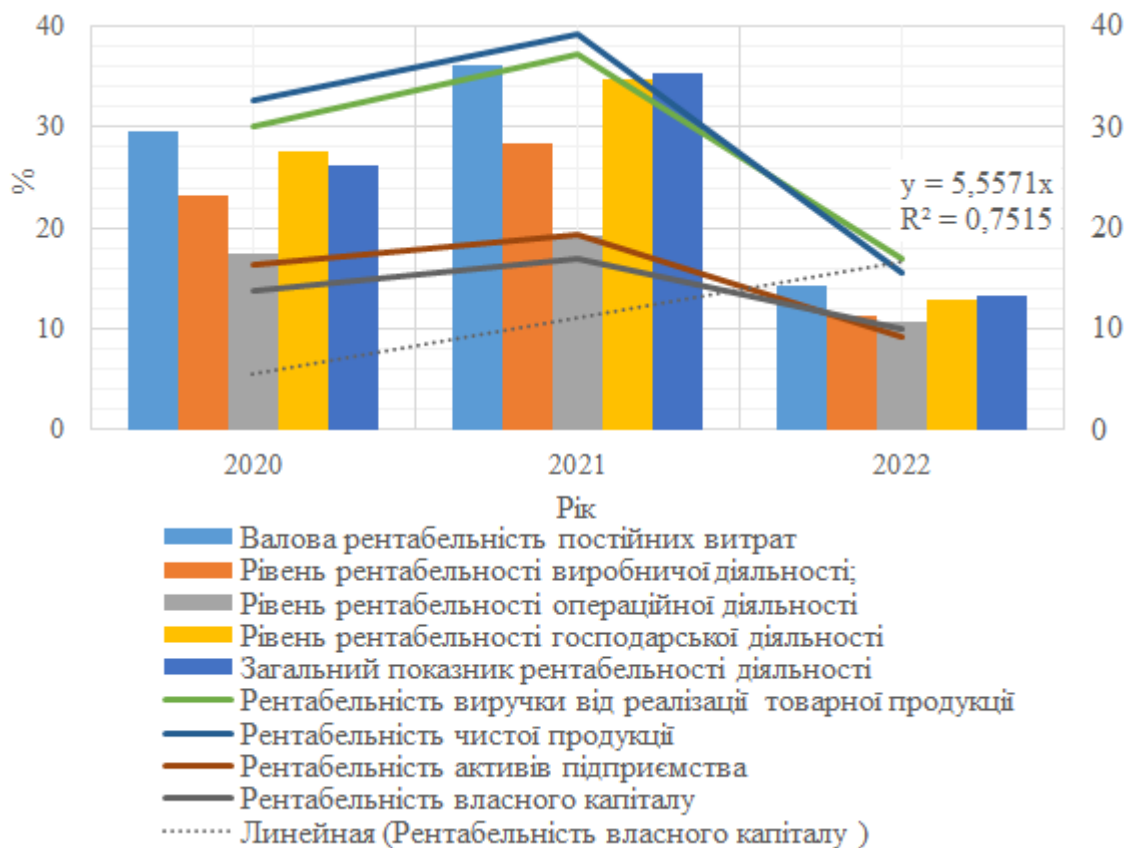

Рис. 2.6. Динаміка основних показників та лінійного прогнозу рентабельності власного капіталу СВК «Ружинський» Бердичівського району (2020-2022 рр.).

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» за 2020-2022 рр.

Важливо зазначити що рівень рентабельності господарської діяльності СВК «Ружинський» в 2021 р. склав 34,9 %, що вище аналогічного показника 2022 р. більше як в 2,2 раза, при зниженні рівня рентабельності власного капіталу на 40,2 % у відповідному господарському періоді. За результатами проведеного SWOT-аналізу СВК «Ружинський» 2020-2022 рр., в поєднанні сильних сторін підприємства з існуючими економічними загрозами виявлено очікування: диверсифікації виробництва; розширення торговельного партнерства; залучення технологічних інновацій при відмові від застарілих технологій (дод. К, табл. 2.2). В поєднанні слабких сторін підприємства з існуючими економічними загрозами виявлено очікування: згортання окремих видів виробництва; стрімкий розвиток умов агресивного конкурентного середовища; зниження рівня попиту на товарну продукцію підприємства;

суттєвого зростання вартості страхових послуг діючих виробництв. Рівень ризику зазначених впливів, в середньостроковій господарській альтернативі, є досить високим, змінює форми свого впливу та сфери функціонального виявлення.

2.3. Аналіз рівня ефективності фінансового забезпечення та ліквідності підприємства.

Аналіз основних показників ефективності фінансового забезпечення СВК «Ружинський» 2020-2022 рр. доводить позитивну тенденцію функціонування господарської системи підприємства (рис. 2.7). Коефіцієнт заборгованості в 2022 р. до 2020 р. знизився на 33,4 % до рівня 0,023 од.; коефіцієнт фінансової незалежності зріс в 2022 р. до 2020 р. на 5,9 % до рівня 0,89 од.; коефіцієнт концентрації власного капіталу в 2022 р. до 2020 р. зріс на 4,8 % до рівня 0,501 од.; коефіцієнт фінансової залежності в 2022 р. до 2020 р., зменшився на 20,0 % до рівня 0,222 од.; коефіцієнт маневреності власних коштів в 2022 р. до 2020 р. зріс на 41,8 % до рівня 0,192 од. При цьому, за результатами господарського періоду 2021 р. у відношення до 2022 р. спостерігається зростання рівня показників: коефіцієнта заборгованості на 2,3 %; коефіцієнта фінансової незалежності на 3,6 %; коефіцієнта концентрації власного капіталу на 13,3 %; коефіцієнта маневреності власних коштів на 11,6 %. Рівень та стан фінансового забезпечення СВК «Ружинський» безпосередньо впливає на процеси реінвестування господарської діяльності та формує показники її ефективності. Оскільки форми а методи фінансового забезпечення підприємства підлягають впливу ефективності ведення виробничої та збутової політики, вбачається необхідність в залученні прогресивних форм ведення виробництва на інноваційній основі. Необхідною складовою ефективного інвестиційного забезпечення виробничої системи підприємства є використання власних фінансових ресурсів, що унеможливило суттєве зростання вартості їх використання, при умові запозичення, в середньостроковій господарській альтернативі

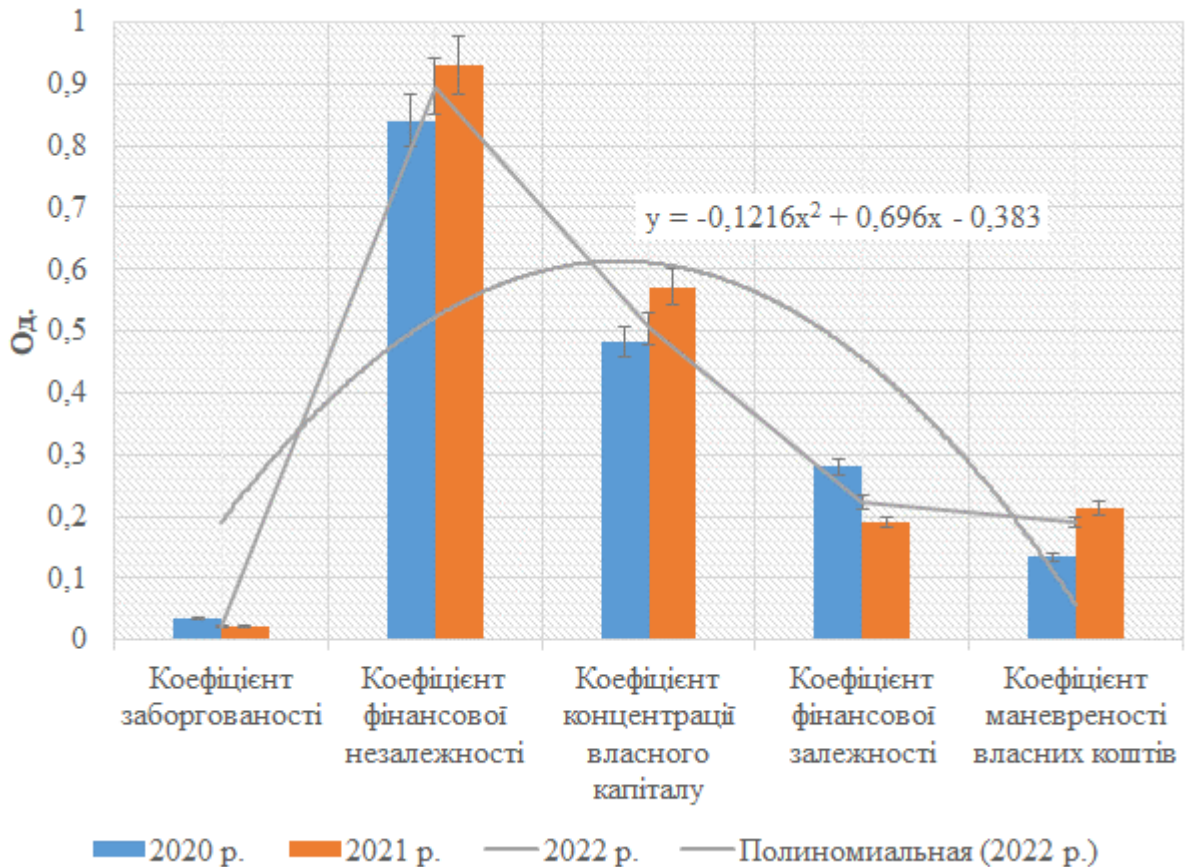

Рис. 2.7. Динаміка основних фінансових показників діяльності СВК «Ружинський» Бердичівського району (2020-2022 рр.).

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» за 2020-2022 рр.

При аналізі ризиків втрати інвестиційного ресурсу СВК «Ружинський» 2020-2022 рр. охарактеризовано наступні показники: в 2022 р. до 2020 р. коефіцієнт абсолютної ліквідності зріс на 37,1 % та склав 0,525 од.; коефіцієнт швидкої ліквідності зріс на 60,7 % до рівня 0,492 од.; коефіцієнт проміжної ліквідності зріс на 48,3 % до рівня 0,499 од.; коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу зріс на 38,5 % до рівня 0,193 од.; частка оборотних коштів у активах зросла на 41,9 % до рівня 0,669 од.; частка запасів в оборотних активах зросла на 72,7 % до рівня 0,205 од.; частка власних оборотних коштів в покритті активі знизилася на 1,5 % до рівня 0,701 од., що є позитивною характеристикою виявлення та створює умови для сприяння ефективності залучення і використання інвестиційних ресурсів в середньостроковій господарській альтернативі (рис. 2.8).

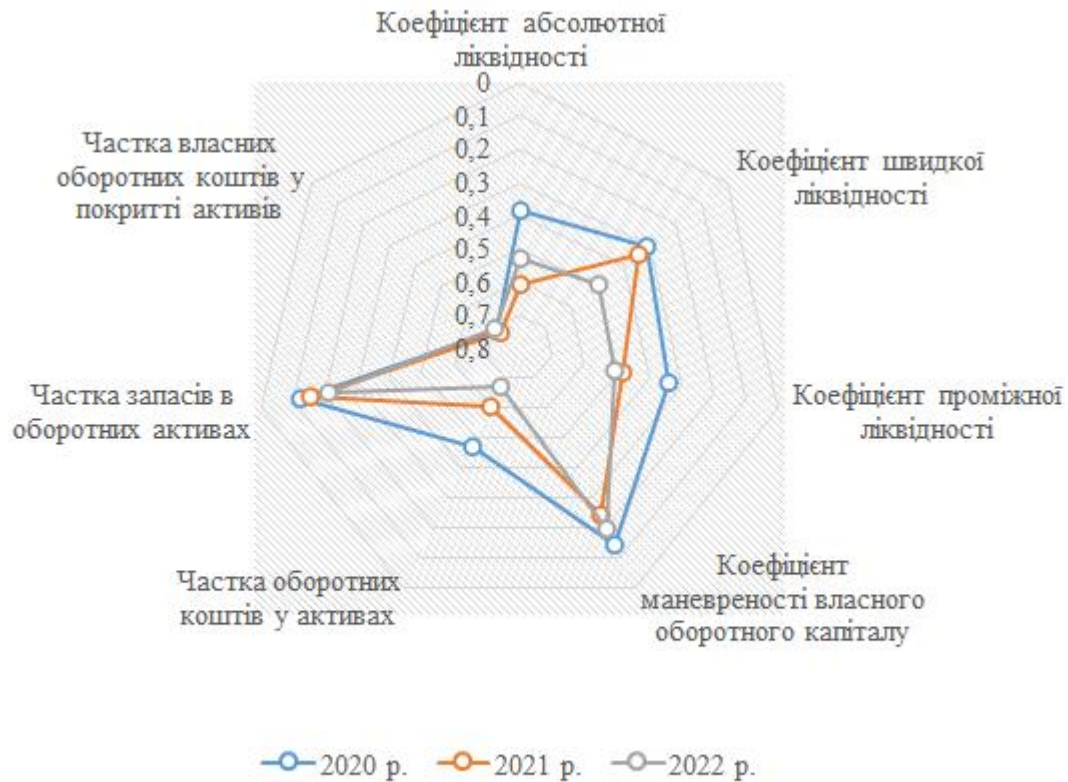

Рис. 2.8. Графоаналітичний аналіз «кутового балансу» основних показників фінансової стійкості СВК «Ружинський» Бердичівського району (2020-2022 рр.)

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» 2020-2022 рр.

При цьому площа виявлення кутового балансу показників 2022 р., за графоаналітичним аналізом СВК «Ружинський» 2020-2022 рр., не виходить за межі аналогічних показників 2020 р. та 2021 р., що вказує на стабільну тенденцію динаміки їх зростання. Для розширення процесу реінвестування та залучення інвестиційних ресурсів, в системі прийняття рішень та обґрунтування їх доцільності, вирішальною характеристикою стає можливість повернення вкладеного капіталу, в т.ч. отриманого інвестиційного прибутку. При дії факторів ризику катастрофічного характеру, в якому діють сучасні сільськогосподарські підприємства, важливим стає фактор швидкого повернення вкладеного капіталу та оцінка якісних характеристик його можливого знецінення.

Аналіз стану та перспектив інвестиційного забезпечення СВК «Ружинський» в 2020 р. до 2022 р., при використанні методу експертного оцінювання, в абсолютному виразі пунктів структури знизився на 36,3 % до рівня 0,477 од. (0,650 од. в 2020 р.; 0,693 од. в 2021 р.). Зазначимо, в 2022 р. до 2020 р. рівень інвестиційної привабливості СВК «Ружинський» суттєво не змінився: зменшився на 1,6 % та в розрізі результатів оцінки за 100-бальною шкалою складає 43,7 балів, – при середньогалузевому рівні значення показника 41,9 балів.

Висновки до розділу 2.

Проведений аналіз показників економіко-господарської діяльності СВК «Ружинський» 2020-2022 рр. вказує на суттєве зниження рівня економічної та ділової активності в 2022 р. у відношенні до 2020 р. за рахунок суттєвого зростання впливу умов зовнішнього середовища та перебудови економіки країни на військовий стан функціонування. Важливого значення, в виділених аспектах функціонування, підприємству слід приділяти увагу фінансовому забезпеченню з метою розширення процесів реінвестування виробничо-господарської діяльності. При цьому рівень інвестиційної привабливості СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр. залишається на рівні вище середнього показника, в цілому за галуззю, що вказує на доцільність процесів інвестиційного забезпечення його економічного розвитку. Результати проведеного аналізу вказують на необхідність проведення інвестування саме в виробничу сферу підприємства на інноваційній основі, оскільки інноваційне оновлення основних виробних фондів створює передумови для суттєвого зниження рівня собівартості товарної продукції, набуття дієвих конкурентних переваг в середньостроковій господарській альтернативі та невілює впливи ризиків функціонування зовнішнього середовища підприємства. Важливого значення також слід приділити впливам соціального, політичного та технологічного виявлення, оскільки їх дія чинить суттєвий результат на формування показників ефективності діяльності підприємства.

Розділ 3. Проектне обґрунтування умов інвестиційного забезпечення виробничої системи СВК «Ружинський» Бердичівського району в перспективі його економічного зростання.

3.1. Проектне обґрунтування вхідних основ реалізації інвестиційного забезпечення виробничої системи підприємства.

З врахуванням сучасних умов галузевого виробництва СВК «Ружинський» вважаємо за необхідність подовжити виробничий цикл галузі тваринництва за умов: впровадження процесів горизонтальної диверсифікації по переробці молока дійних корів з позиції надання умов його абсолютної товарної придатності (охолодження, фасування), з наступною доставкою готової продукції в оптово-збутову мережу існуючих регіональних ринків Житомирської, Вінницької та Київської області. Реалізацію запропонованого нововведення пропонуємо проводити шляхом інвестиційного забезпечення, на основі використання фінансових ресурсів у формі кредитного запозичення. За використання експертного методу оцінки відносно умов освоєння виробничих інновацій на інвестиційній основі встановлено що СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр.: зможе освоїти запропоновані технологічні інновації з високою ефективністю їх використання; провести техніко-технологічне залучення та переоснащення діючого виробництва молочно-товарного комплексу; налагодити дієві комунікаційні канали реалізації товарної продукції, виробленої на умовах запропонованого проектного інвестиційного обґрунтування; знизити рівень впливу ризиків зовнішнього господарського середовища щодо умов реалізації проекту інвестиційного забезпечення в частині досягнення та виконання діючих зобов'язань. Вхідною основою проектного обґрунтування реалізації інвестиційного забезпечення виробництва фасованого молока та його реалізації СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр. є кошторис витрат в сумі 10643,5 тис грн (табл. 3.1). Використовуване технологічне обладнання інвестиційного проекту має високий рівень енергозбереження, при високих показниках виробничої продуктивності.

Таблиця 3.1

Проектне обґрунтування вхідних основ реалізації інвестиційного забезпечення виробничої системи СВК «Ружинський» Бердичівського району в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр.

Вид забезпечення (обладнання)	Джерело надходження	Витрати залучення (тис грн)	Умови забезпечення (процеси використання)
Фасувальна системна лінія МЛПАК 6000	Технологічне освоєння	1896,8	Придбання, транспортування, монтажні роботи, обслуговування, використання
Лінійна лінія розливу «BOTTLE FILLING PET»	Технологічне освоєння	1774,8	Придбання, транспортування, монтажні роботи, обслуговування, використання
Етикетувальний автомат для термозбіжної «SLEEVE» етикетки	Технологічне освоєння	1384,0	Придбання, транспортування, монтажні роботи, обслуговування, використання
Система комплексної мийки ZOFIRA-3.0	Технологічне освоєння	461,5	Придбання, транспортування, монтажні роботи, обслуговування, використання
Охолоджувальний комплекс SUBZERO-5.0	Технологічне освоєння	702,7	Придбання, транспортування, монтажні роботи, обслуговування, використання
Авто-рефрижератор, DAF XF-105	Технологічне освоєння	1995,1	Придбання, обслуговування, використання
Переобладнання виробничого приміщення	Послуги ремонтних організацій	1336,7	Придбання витратних матеріалів, фінансування робіт
Пуско-налагоджувальні роботи	Послуги компетентних організацій	415,0	Придбання витратних матеріалів, фінансування робіт
Навчання (перекваліфікація) персоналу	Трудові ресурси підприємства	131,0	Фінансування послуг
Додаткові витрати	Виявлення по мірі реалізації проекту	546,0	Покриття витрат
Загальна вартість проекту, тис грн			10643,5

Джерело: власні дослідження автора.

З метою стабільного функціонування господарського середовища СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр., при уникненні можливих кризових явищ фінансового характеру пропонуємо забезпечити реалізацію інвестиційного проекту у вигляді використання

запозиченого кредитного ресурсу комерційного банку, за ставкою річного кредитування – 27,0 % (зниження річної ставки кредитування від середнього ринкового рівня за рахунок часткової сплати, при участі в держаних програмах розвитку малого та середнього бізнесу). Основа кредитного зобов'язання по проектному інвестиційному обґрунтуванні (дод. Л, рис. 3.1) складатиме 10643,5 тис грн; загальна вартість користування кредитом за відсотковою ставкою протягом всього періоду функціонування інвестиційного проекту – 8621,4 тис грн; амортизаційні відрахування – 4826,7 тис грн; страхові платежі відносно фінансових ризиків – 1088,2 тис грн; страхові платежі загальної системи реалізації інвестиційного проекту – 2072,6 тис грн. Загальна сума проектних зобов'язань становить 27252,4 тис грн, – в розрізі господарських періодів використання: 2024 р. – 6724,5 тис грн; 2025 р. – 6131,0 тис грн; 2026 р. – 5533,4 тис грн; 2027 р. – 4798,0 тис грн; 2028 р. – 4065,5 тис грн.

3.2. Аналіз ефективності реалізації проекту інвестиційного забезпечення виробничої системи підприємства.

Реалізація товарної продукції (пастеризованого та фасованого молока цільного) має проводитися за складеними договорами посередництва в оптово-торгівельних мережах регіональних ринків оточуючого середовища СВК «Ружинський» за середньозваженою та конкурентною ціною 34,7 грн/л. (без врахування торгівельної надбавки роздрібною мережі реалізації). За даного рівня ціни, та при розбудові дієвої мережі маркетингових каналів реалізації продукції пропонується щодобово переробляти 2000 кг. Молока дійних корів що складатиме 29,3 % щодобового валового надою. Для ефективної реалізації умов проектного обґрунтування інвестиційного забезпечення виробничої системи СВК «Ружинський» планується залучити 5 працівників основного виробництва та 2 працівників сфери реалізації (водій та експедитор). З наведеної проектною пропозиції динаміка та структура інвестиційного забезпечення СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр. буде наступною (дод. М, рис. 3.2): виробнича собівартість молока

цільного – 46045,2 тис грн; валовий дохід від реалізації товарної продукції підприємства – 160051,7 тис грн; відрахування фіскальних платежів – 32010,3 тис грн; чистий прибуток від інвестиційного проектування – 17763,6; дохід від поліпшення якісних характеристик товарної продукції – 4272,9 тис грн; загальний економічний ефект дохідної частини інвестиційного проекту – 68505,5 тис грн. В розрізі періодів реалізації проектного обґрунтування інвестиційного забезпечення за рівнем сукупного господарського ефекту: 2024 р. – 11221,0 тис грн; 2025 р. – 12343,1 тис грн; 2026 р. – 13577,4 тис грн; 2027 р. – 1495,2 тис грн; 2028 р. – 16428,7 тис грн. Рівень обрахованого значення показників наведено за песимістично-реалістичним сценарієм, що може виявитися в їх суттєвому зростанні під час реалізації активної фази інвестиційного проектування.

При розрахунку основних показників ефективності реалізації проектного обґрунтування умов інвестиційного забезпечення СВК «Ружинський» перспективного господарського періоду 2024-2028 рр. рівень загальної рентабельності реалізації проекту складатиме 133,9 %; чиста поточна вартість – 83212,7 тис грн; термін окупності інвестиційного проекту – 3 квартал 2025 р. при досягненні межі виплати вартості покриття кредитних зобов'язань в розмірі 7638,2 тис грн, що підтверджується тісністю зв'язку функції лінійного прогнозування на рівні $R^2=0,908$ (дод. Н, рис. 3.3). Важливими умовами процесного забезпечення реалізації проектного інвестиційного забезпечення СВК «Ружинський» 2024-2028 рр. має стати: ефективне коригування впливів ризиків зовнішнього господарського середовища підприємства; системна перебудова існуючої організаційної структури підприємства з позиції оптимізації рівня виробничих витрат (ресурсів, енергії); залучення прогресивних методів контролю якості виробленої продукції підприємства; зростання рівня екологічних характеристик товарної продукції підприємства за рахунок застосування еколого-орієнтованих та циркулярних виробництв; підвищення рівня кваліфікації діючого виробничого та управлінського персоналу на постійній основі та ін.

Переїмання функцій посередництва при використанні запропонованого проектного обґрунтування інвестиційного забезпечення СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді дає змогу отримати додаткові синергетичні ефекти. Суттєві фінансові вливання за рахунок формування валових потоків реалізації товарної продукції створюють передумови зростання рівня фінансової незалежності підприємства до рівня 0,87 од. В свою чергу дані зміни стимулюють суттєве скорочення рівня боргових зобов'язань підприємства та створюють передумови для вкладення вільного капіталу в фінансові інструменти (депозити, партнерські боргові запозичення).

Висновки до розділу 3.

Запропоноване проектне обґрунтування умов інвестиційного забезпечення СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр., доводить свою доцільність за рахунок розрахованих показників ефективності. Зазначені зобов'язання підприємства підлягають повній реалізації та покриттю за рахунок розбудови раціональної системи реалізації проекту. Зазначені системні зміни та перебудови сприятимуть суттєвому зниженню рівня ризиків зовнішнього господарського середовища, відносно економічної ефективності ведення господарської діяльності. Перспективами використання запропонованого проектного обґрунтування інвестиційного забезпечення підприємства є низка супутніх економічних, екологічних та соціальних ефектів. Успішна реалізація запропонованого проектного обґрунтування інвестиційного забезпечення виробничої системи СВК «Ружинський» покладається на комплексність та системність використання виробничо-ресурсного потенціалу підприємства, компетентність та високу кваліфікацію управлінсько-виробничого персоналу, відносно стабільного оточуючого господарського середовища підприємства. В довгостроковій господарській альтернативі підприємству слід розробити стратегічні плани діяльності відносно скорочення рівня матеріально-технічних та енергетичних витрат в розрахунку на одиницю виробленої продукції.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Специфічними особливостями умов кругообігу інвестицій сільськогосподарських підприємств є умовний поділ загальної системи інвестування на автономні складові: праця, земля, засоби виробництва. При цьому складові завершального циклу обороту капіталу не в повній мірі повертаються в початкову форму реалізації, оскільки їх частина має покривати витрати на відтворення основного та оборотного капіталу, – що є основною умовою процесу безперервності ведення розширеного типу сільськогосподарського виробництва. Сутність процесу освоєння інвестицій сільськогосподарськими підприємствами підлягає степені їх матеріально-технічної реалізації, оскільки понад 95 % інвестиційних надходжень підлягають умовам капіталізації; до 5 % – реалізуються у вигляді нематеріального функціонування.

Накопичення кількісних факторних ознак, результатів ефективності інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств в структурі їх вираження, дає змогу розробити дієві економічні моделі та виділити пріоритетні напрями ефективного інвестиційного забезпечення. Існуючі підходи наведеної методології дають змогу суттєво скоротити існуючі рівні ризику інвестиційного забезпечення економічного розвитку сільськогосподарських підприємств в існуючих умовах військового стану економіки країни.

В середньому за 2020-2022 рр. в структурі виробництва підприємство реалізувало 57218,3 тис грн (59,0 %) продукції галузі рослинництва; 39716,8 тис грн (41,0 %) продукції галузі тваринництва. Сума статутного капіталу в 2022 р. зросла на 63,9 % до відповідного періоду 2020 р.; сума додаткового капіталу зросла на 27,5 %; сума резервного капіталу зросла на 22,1 %. Середньорічна вартість основних виробничих фондів за звітними періодами 2020-2022 рр. склала 99888,3 тис грн в 2022 р. що на 13,6 % більше 2020 р. (87897,1 тис грн). Структура залишкової вартості основних виробничих фондів на кінець звітного

періоду 2022 р. до 2021 р. зросла на 13,4 %, що в вартісному виразі складає 105081,3 тис грн. Рентабельність власного капіталу в 2022 р. до 2020 р. знизилася на 26,2 % до рівня 10,2 %; рівень рентабельності господарської діяльності, за аналогічний період, знизився в 2,1 раза до показника 12,9 %; рівень рентабельності виробничої діяльності, за аналогічний період, знизився в 2 раза та склав в 2022 р. та склав 11,4 %. Загальний показник рівня рентабельності діяльності СВК «Ружинський» в 2022 р. склав 13,3 %, що нижче рівня 2020 р. 1,9 раза.

Коефіцієнт заборгованості в 2022 р. до 2020 р. знизився на 33,4 % до рівня 0,023 од.; коефіцієнт фінансової незалежності зріс в 2022 р. до 2020 р. на 5,9 % до рівня 0,89 од.; коефіцієнт концентрації власного капіталу в 2022 р. до 2020 р. зріс на 4,8 % до рівня 0,501 од.; коефіцієнт фінансової залежності в 2022 р. до 2020 р., зменшився на 20,0 % до рівня 0,222 од.; коефіцієнт маневреності власних коштів в 2022 р. до 2020 р. зріс на 41,8 % до рівня 0,192 од.

В 2022 р. до 2020 р. коефіцієнт абсолютної ліквідності зріс на 37,1 % та склав 0,525 од.; коефіцієнт швидкої ліквідності зріс на 60,7 % до рівня 0,492 од.; коефіцієнт проміжної ліквідності зріс на 48,3 % до рівня 0,499 од.; коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу зріс на 38,5 % до рівня 0,193 од.; частка оборотних коштів у активах зросла на 41,9 % до рівня 0,669 од.; частка запасів в оборотних активах зросла на 72,7 % до рівня 0,205 од.; частка власних оборотних коштів в покритті активі знизилася на 1,5 % до рівня 0,701 од., що є позитивною характеристикою виявлення та створює умови для сприяння ефективності залучення і використання інвестиційних ресурсів в середньостроковій господарській альтернативі.

Вважаємо за необхідність подовжити виробничий цикл галузі тваринництва за умов: впровадження процесів горизонтальної диверсифікації по переробці молока дійних корів з позиції надання умов його абсолютної товарної придатності (охолодження, фасування), з наступною доставкою готової продукції в оптово-збутову мережу існуючих регіональних ринків Житомирської, Вінницької та Київської області.

Вхідною основою проектного обґрунтування реалізації інвестиційного забезпечення виробництва фасованого молока та його реалізації СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр. є кошторис витрат в сумі 10643,5 тис грн. Використовуване технологічне обладнання інвестиційного проекту має високий рівень енергозбереження, при високих показниках виробничої продуктивності.

Основа кредитного зобов'язання по проектному інвестиційному обґрунтуванні складатиме 10643,5 тис грн; загальна вартість користування кредитом за відсотковою ставкою протягом всього періоду функціонування інвестиційного проекту – 8621,4 тис грн; амортизаційні відрахування – 4826,7 тис грн; страхові платежі відносно фінансових ризиків – 1088,2 тис грн; страхові платежі загальної системи реалізації інвестиційного проекту – 2072,6 тис грн. Загальна сума проектних зобов'язань становить 27252,4 тис грн, – в розрізі господарських періодів використання: 2024 р. – 6724,5 тис грн; 2025 р. – 6131,0 тис грн; 2026 р. – 5533,4 тис грн; 2027 р. – 4798,0 тис грн; 2028 р. – 4065,5 тис грн.

Виробнича собівартість молока цільного – 46045,2 тис грн; валовий дохід від реалізації товарної продукції підприємства – 160051,7 тис грн; відрахування фіскальних платежів – 32010,3 тис грн; чистий прибуток від інвестиційного проектування – 17763,6; дохід від поліпшення якісних характеристик товарної продукції – 4272,9 тис грн; загальний економічний ефект дохідної частини інвестиційного проекту – 68505,5 тис грн. При розрахунку основних показників ефективності реалізації проектного обґрунтування умов інвестиційного забезпечення СВК «Ружинський» перспективного господарського періоду 2024-2028 рр. рівень загальної рентабельності реалізації проекту складатиме 133,9 %; чиста поточна вартість – 83212,7 тис грн; термін окупності інвестиційного проекту – 3 квартал 2025 р. при досягненні межі виплати вартості покриття кредитних зобов'язань в розмірі 7638,2 тис грн, що підтверджується тісністю зв'язку функції лінійного прогнозування та лінійного вирівнювання рядів динаміки з значенням показника $R^2=0,908$.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Acs S., Borodina O., Paloma S., Kharchenko A. Ukraine's agriculture : potential for expanding grain supply. *Economic and institutional challenges. European Commission Joint Research Centre*. 2016. № 26170. URL: <https://ec.europa.eu/jrc/sites/default/files/jrc84652.pdf> (дата звернення: 26.11.2023).
2. Assessment of the Agriculture and Rural Development Sectors in the Eastern Partnership Countries : Ukraine. URL: <http://www.fao.org/docrep/field/009/aq674e/aq674e.pdf> (дата звернення: 26.11.2023).
3. Bezpyata I. V. A structure of bringing in and basic directions of the investments applying in agrarian sector of Ukraine. *Dezvoltarea sistemelor sociale și economice într-un mediu competitiv la nivel global : internațională științifico-practică* : S.n., 2016 (Editura Universitate de stat din Moldova). P. 32-35.
4. Bradfield R., Wright G., Burt G., Cairns G., Van Der Heijden K. The origins and evolution of scenario techniques in long range business planning. *Futures*. 2021. № 37(8). P. 795-812.
5. Kozlovskiy, S., Khadzhynov, I., Lavrov, R., Skydan, O., Ivanyuta, N., Varshavska, N. Economic-mathematical modeling and forecasting of competitiveness level of agricultural sector of Ukraine by means of theory of fuzzy sets under conditions of integration into European market. *International Journal of Recent Technology*. 2019. №8 (4), pp. 5316-5323.
6. Poliatiykina L. I. Rationale and trends of development of small business enterprises in Ukraine. *Economic and law paradigm of modern society*. 2018. No 2. pp. 31-39.
7. Salkova I. Yu., Polishchuk N. V., Broyaka A. A., Kucher A. V. Cost effectiveness and attracting investments in crop sector. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2020. Vol. 1. No. 32. pp. 176-186.
8. Seheda S., Datsenko G., Otkalenko O., Musil P. The agrarian food consumption in Ukraine and its association with socio-demographic indicators of human development. *Economic Annals-XXI*. 2019. No 1-2 (175). P. 45-52.

9. Zos-Kior M., Shkurupii O., Fedirets O., Shulzhenko I., Hnatenko I., Rubezhanska V. Modeling of the Investment Program Formation Process of Ecological Management of the Agrarian Cluster. *European Journal of Sustainable Development*. 2021. Vol.10. No.1. P. 571-583.
10. Балян А. В. Регіональні особливості інвестиційної діяльності в сільському господарстві. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2016. №84(2). С. 207-213.
11. Безп'ята І. В. Особливості залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор економіки. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. № 4. С. 67-71.
12. Боровік, Л. В., Державна інвестиційна політика розвитку сільського господарства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. № 29 (2). 2018. с. 83-86.
13. Варченко О. М., Липкань О. В. Методичні підходи до оцінки інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств. *Інноваційна економіка*. 2016. № 3-4. С. 29-38.
14. Васьківська К. В. Організаційно-економічний механізм функціонування сільськогосподарських підприємств: теорія, методика, практика : монографія. Львів, Ліга-Прес. 2016. 185 с.
15. Волощук К. Б., Лісевич Н.А. Особливості інноваційно-інвестиційного розвитку виробництва продукції тваринництва агропромисловими підприємствами. *Інноваційна економіка*. 2019. Вип. 3-4. С. 10-17.
16. Глуха Г. Я. Прямі іноземні інвестиції у контексті економічного зростання. *Економічний нобелівський вісник*. 2016. № 1 (7). С. 113-121.
17. Збарська А. В., Алексеєва Ю. Ю. Матеріально-технічне забезпечення сільських домогосподарств. *Економіка АПК*. 2017. № 12. С. 52-57.
18. Зоря А., Звягіна К. Щоб інвестиції принесли урожай. *Агробізнес*. 2018. № 6 (301). С. 18-20.
19. Каленська В. П. Шляхи підвищення ефективності державного регулювання інвестиційного забезпечення сільськогосподарських виробників на

радіаційно – забруднених територіях України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Сер.: Економічні науки. 2017.26 (1). С.86-89.

20. Кацан А., Волощук В. Види та вибір інвестиційної стратегії. *Фінансово-економічний розвиток України в умовах трансформаційних перетворень* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 28 березн. 2019 р. (ЛТЕУ, м. Львів). Тернопіль : Крок, 2019. С. 99-102.

21. Козак О.А. Оцінювання інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств. *Вісник Хмельницького нац. університету. Економічні науки*. 2018. № 6. Том 3 (264). С. 83-90.

22. Козак О.А., Духницький Б. В. Особливості інвестування розвитку аграрних підприємств України. *Вісник Хмельницького нац. університету. Економічні науки*. 2019. № 6. Том 2 (276). С. 201-205.

23. Маковоз О. С. Економічний захист результатів інвестиційної діяльності підприємств та об'єднань аграрної сфери: стратегії, механізми та інструментарій: [монографія] / О. С. Маковоз. Харків: Вид-во «Смугаста типографія», 2018. 321 с.

24. Мацибора Т. В. Тенденції розвитку інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки України. *Економіка АПК*. 2020. № 4. С. 26-34.

25. Михайлов А. М. Моніторинг світових тенденцій формування інвестиційних ресурсів сільського господарства в контексті забезпечення сталого розвитку. *Вісник ХНАУ*. 2017. № 4. С. 111-122.

26. Мостенська Т. Л., Юрій Е. О. Інвестиційні проекти, що пов'язані з реструктуризацією: проблеми управління. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. 2016. № 4. С. 44-49.

27. Новак І. М. Наукові підходи до визначення рівноважного стану попиту та пропозиції на ринку інвестиційного капіталу для підприємств аграрного сектора економіки. *Агросвіт*. 2017. № 8. С. 48-53.

28. Однорог М. А. Модернізація інвестиційної політики сільськогосподарських підприємств агропромислового регіону на основі

розробки комплексної програми по залученню інвестицій (на прикладі Київської області). *Економіка та управління АПК*. 2016. № 1-2. С. 55-59.

29. Пілецька С. Т., Коритько Т. Ю., Храпач В. О. Управління фінансовою стійкістю підприємства в контексті забезпечення економічної безпеки в умовах посилення інтеграційних процесів в економіці. *Бізнес Інформ*. 2020. № 12. С. 245-251.

30. Рощина Н. В., Борданова Л. С., Мілько І. В. Особливості залучення прямих іноземних інвестицій в Економіку України. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2017. № 14. <https://doi.org/10.20535/2307-5651.14.2017.108764>.

31. Сірик З. Місцеве самоврядування та інвестиційні процеси: європейські процеси та вітчизняні реалії. *Ефективність державного управління*. 2016. № 4(49). С. 266-274.

32. Смалюх Я. Проблема залучення інвестицій в аграрний сектор економіки. *Вісник Львівського національного аграрного університету*. 2017. № 24(1). С. 54-58.

33. Танасієнко Н. П., Костюк І. В. Проблеми і перспективи залучення прямих інвестицій в економіку України. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління : електрон. наук.-практ. журн.* 2018. Вип. 3 (14). С. 112-117.

34. Траханов І. П. Проблеми інвестиційного забезпечення підприємств АПК України та перспективи його розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. №9. С. 153-157.

35. Федорчук О. С., Сторожук О. В. Практика використання інструментів стимулювання прямих іноземних інвестицій зарубіжними країнами. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Економіка і суспільство*. 2017. № 9. С. 120-126.

36. Шпанель-Юхта О. І. Особливості банківського кредитування в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2022. № 45.

37. Шубравська О. В. Сільськогосподарське виробництво України: нові можливості та виклики розвитку. *Економіка України*. 2017. № 5. С. 40-51.

ДОДАТКИ

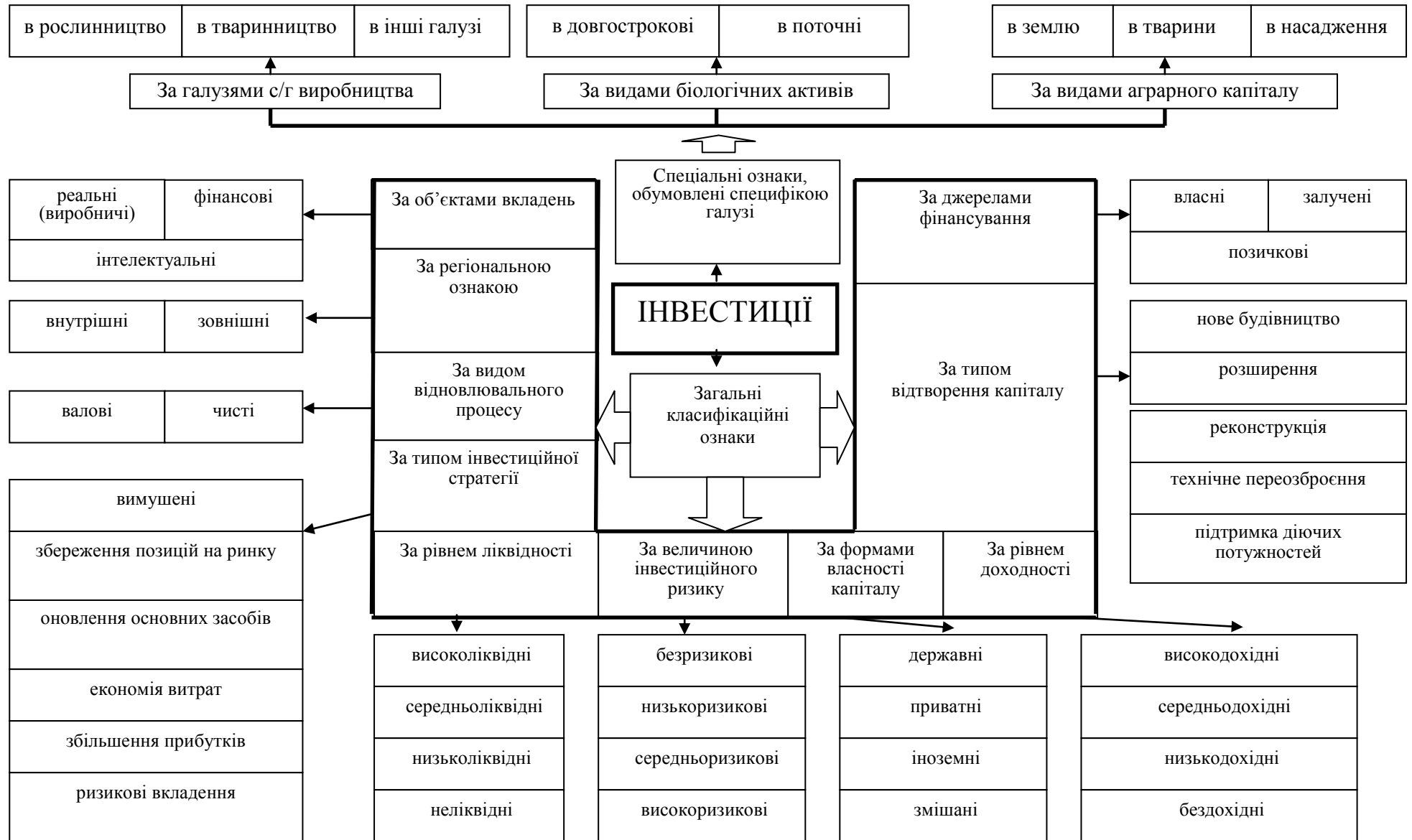
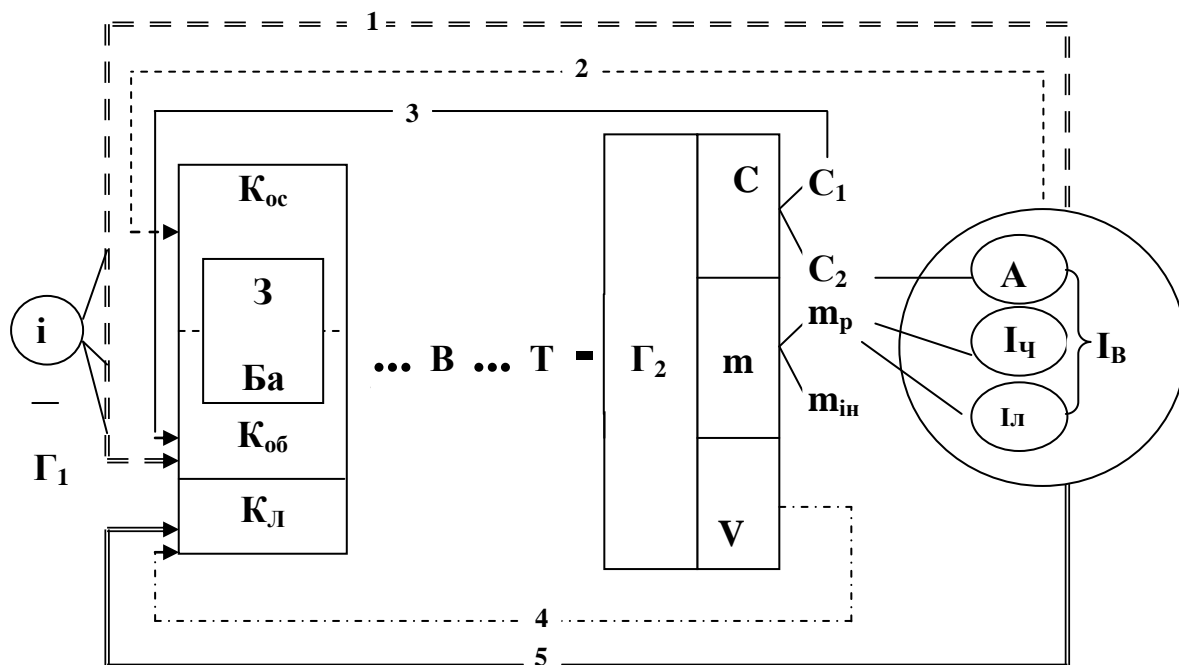

Рис. 1.1. Класифікація інвестицій сільськогосподарських підприємств

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [11; 15; 24; 26; 33; 35].

де Γ – грошовий вираз капіталу; i – процес інвестування; K_{oc} – основний капітал; $K_{об}$ – оборотний капітал; $K_{л}$ – людський капітал; $З$ – земля; $Ба$ – біологічні активи; B – процес виробництва (виробничий період інвестицій); T – інвестиції в товарній формі; Γ_2 – вартісний вираз реалізованої продукції; C – спожиті засоби виробництва; C_1 – витрати на відтворення оборотного капіталу; C_2 – витрати на відтворення основного капіталу; A – амортизація; V – заробітна плата; m – прибуток; m_p – прибуток, що використовується на інвестиції (реінвестиції); $m_{ін}$ – прибуток, що використовується на інші цілі (споживання); I_B – інвестиції валові; $I_{ч}$ – інвестиції чисті; $I_{л}$ – інвестиції в людський капітал.

Рис. 1.2. Кругообіг інвестицій сільськогосподарських підприємств за умови розширеного відтворення капіталу

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [5; 13; 28].

Рис. 1.3. Основні стадії інвестиційного процесу на сільськогосподарському підприємстві

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [19; 30].

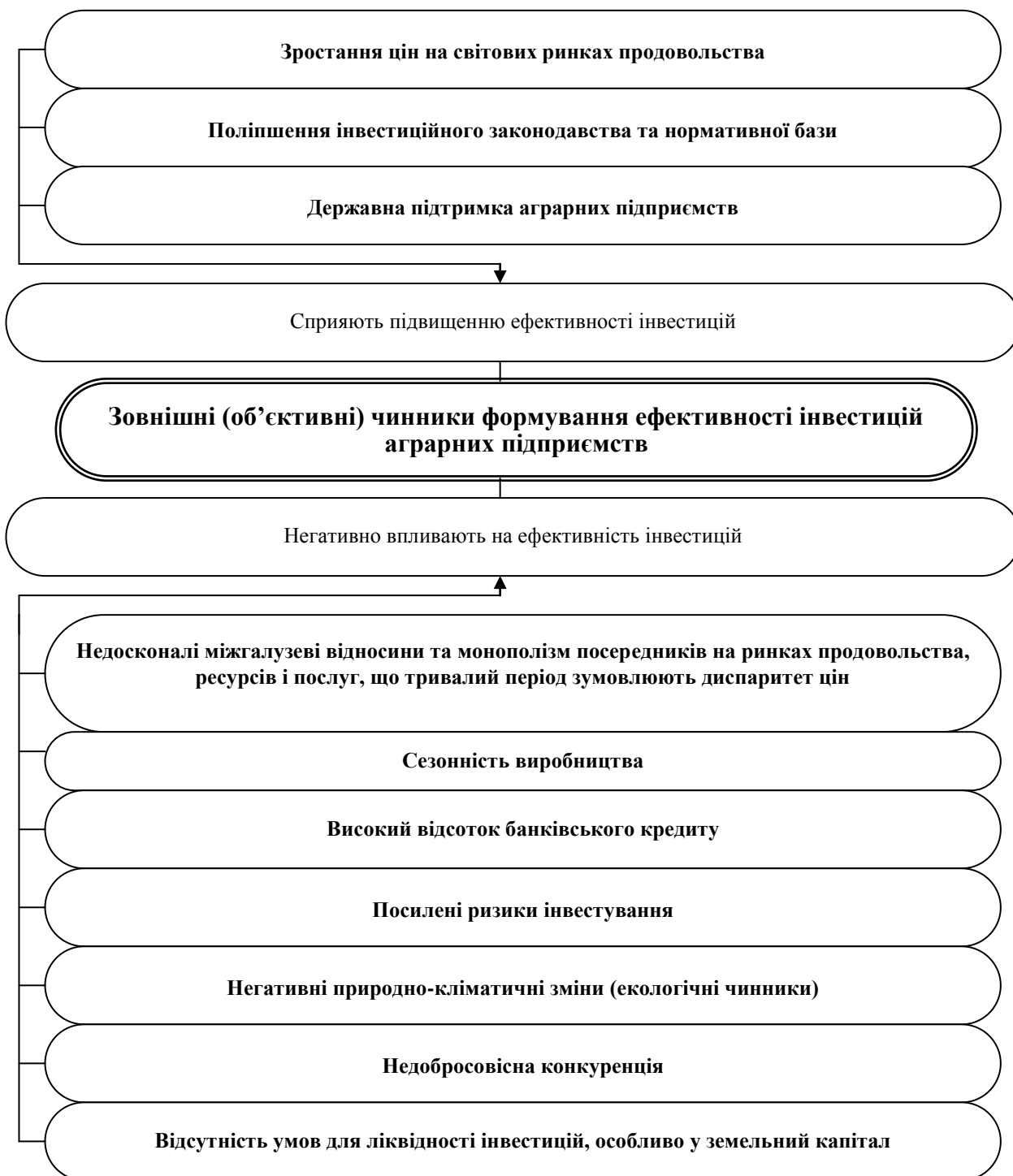

Рис. 1.4. Вплив зовнішніх (об'єктивних) чинників на формування ефективності інвестицій сільськогосподарських підприємств

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [10; 21; 25; 37].

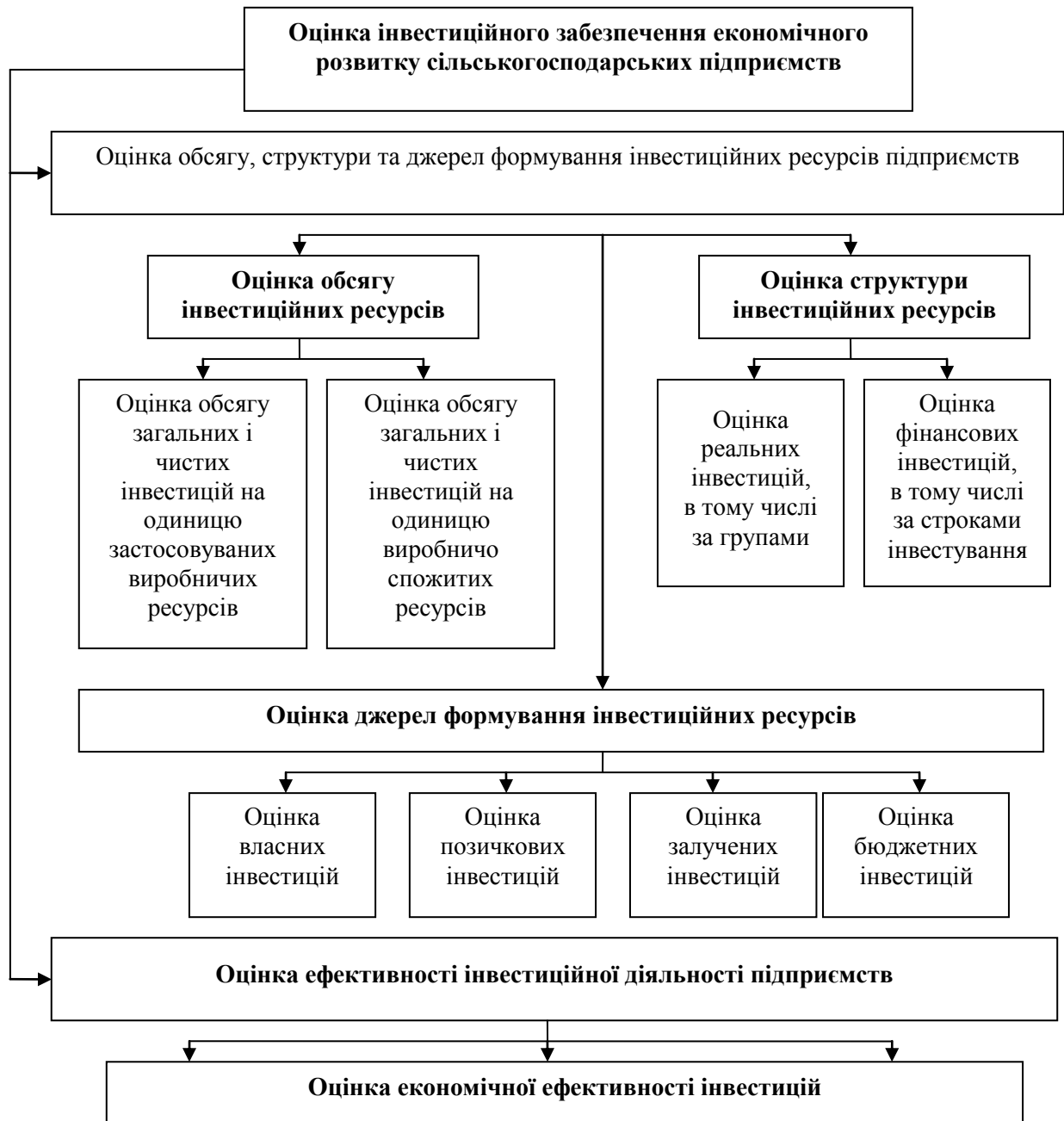

Рис. 1.5. Оцінка інвестиційного забезпечення економічного розвитку сільськогосподарських підприємств

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [17; 27; 31].

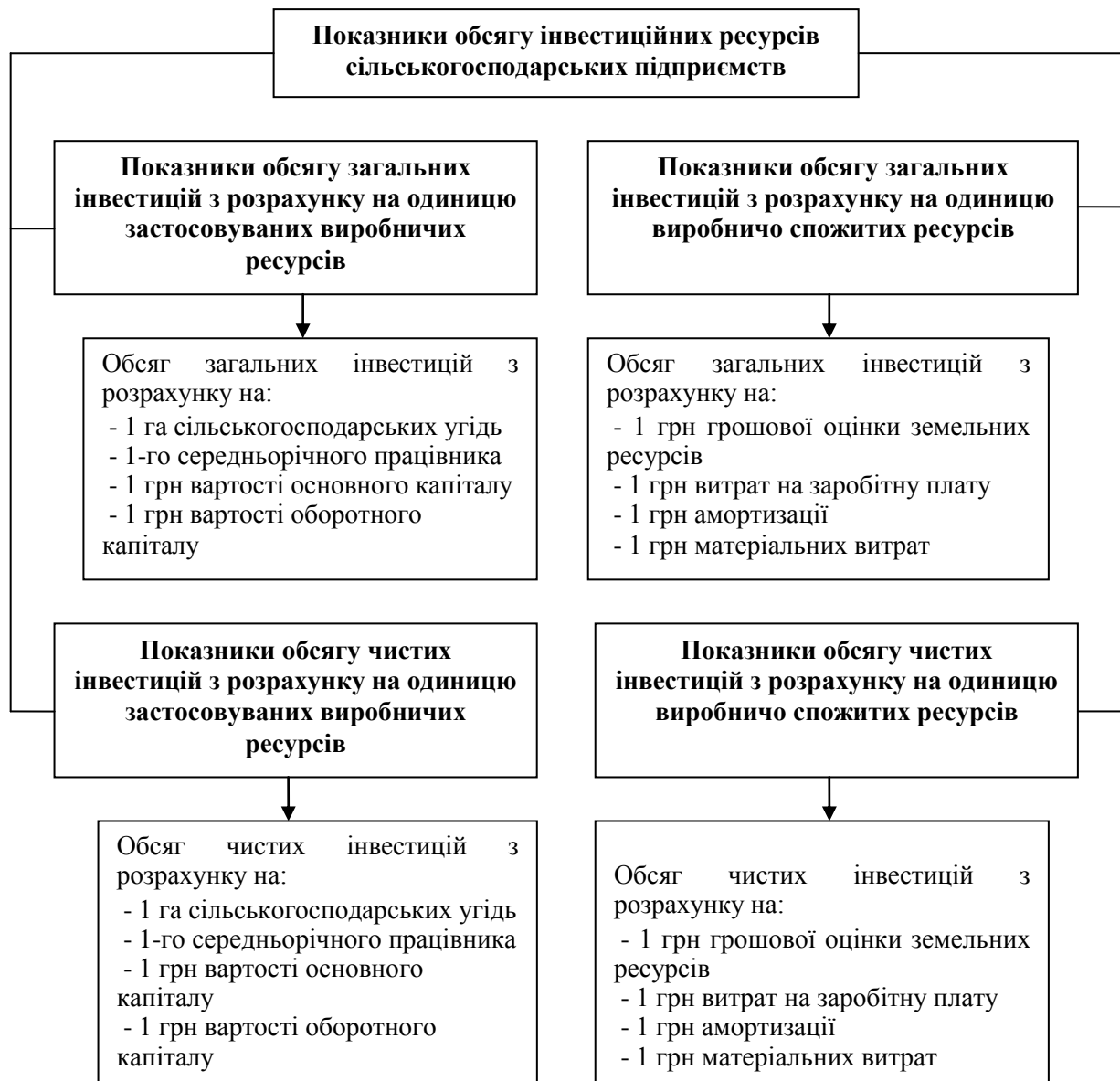

Рис. 1.6. Система показників обсягу інвестиційних ресурсів сільськогосподарських підприємств

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [14, с. 93-98].

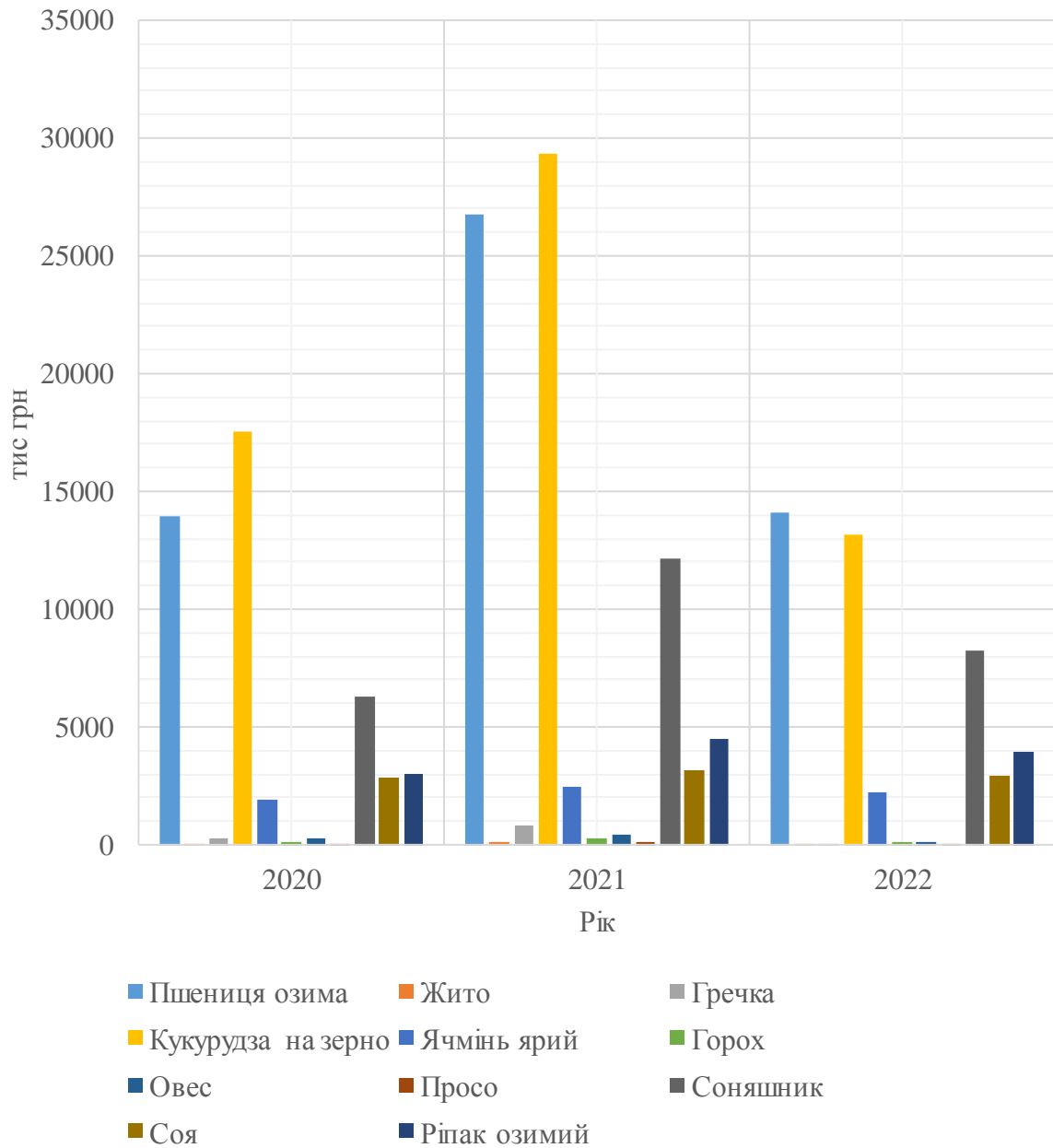

Рис. 2.1. Склад і структура товарної продукції галузі рослинництва СВК «Ружинський» Бердичівського району (2020-2022 рр.).

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» за 2020-2022 рр.

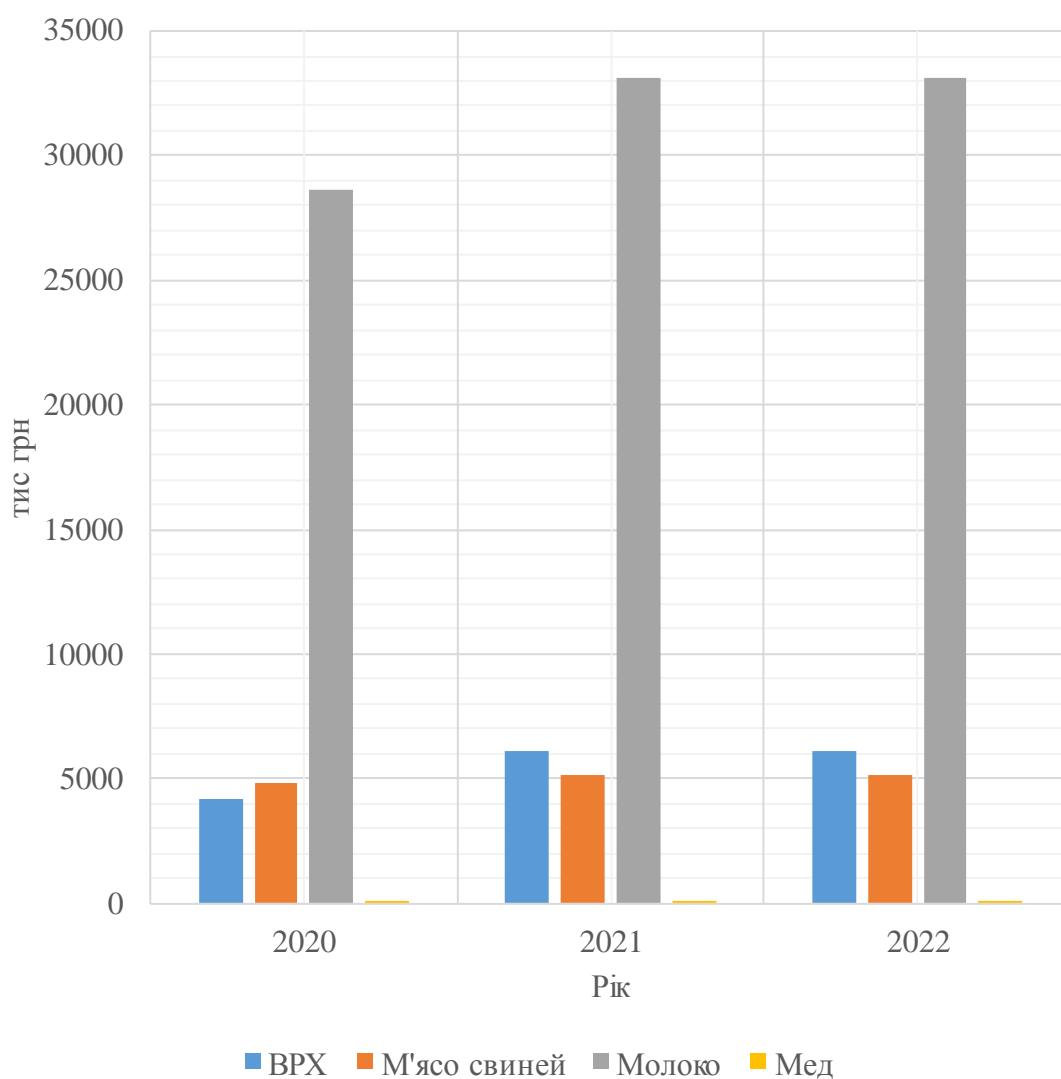

Рис. 2.2. Склад і структура товарної продукції галузі тваринництва СВК «Ружинський» Бердичівського району (2020-2022 рр.).

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» за 2020-2022 рр.

Таблиця 2.1

**PEST-аналіз впливів на господарську діяльність СВК «Ружинський»
Бердичівського району в 2020-2022 рр.**

Аспект зовнішнього середовища	Кількість балів	Аспект зовнішнього середовища	Кількість балів	Аспект зовнішнього середовища	Кількість балів	Аспект зовнішнього середовища	Кількість балів
<i>Політичний (P)</i>		<i>Економічний (E)</i>		<i>Соціальний (S)</i>		<i>Технологічний (T)</i>	
Податкова політика	5	Економічне зростання	10	Розподіл доходів	1	Державна підтримка наукових розробок	4
Захист вітчизняного товаровиробника	5	Кредитно-грошова політика	6	Демографічна ситуація на селі	4	Технологічний розвиток галузі	4
Захист прав споживачів	2	Державна підтримка товаровиробників	6	Удосконалення охорони праці	2	Нові розробки та розвиток	3
Трудове право	3	Диспаритет цін	8	Життєвий рівень населення	6	Швидкість зношування техніки	3
Державне втручання	5	Політика щодо безробіття сільського населення	3	Відношення до роботи	2	Використання енергетичних ресурсів та їх затрати	3
Політична стабільність	5	Рівень інфляції	7	-	-	Фокусування на новітню технологію	3
Кількісна бальна оцінка при використанні експертного методу	25	Кількісна бальна оцінка при використанні експертного методу	40	Кількісна бальна оцінка при використанні експертного методу	15	Кількісна бальна оцінка при використанні експертного методу	20
Загальна кількість балів (100 б.)							

Джерело: власні розробки автора при застосуванні експертного методу бальних оцінок з використанням доповненої методики оцінки умов зовнішнього середовища господарювання на основі джерела [23, с. 147-154].

Таблиця 2.2

**SWOT-аналіз тенденцій впливу на господарське середовище
СВК «Ружинський» Бердичівського району в 2020-2022 рр.**

Характеристика господарства Чинники зовнішнього середовища	Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
		Прилеглисть підприємства до транспортної інфраструктури; Ефективність управління; Наявність транспортних засобів; Наявність площ землекористування; Високий рівень забезпеченості кваліфікованим персоналом; Якість продукції.
Можливості (O)	Очікування (S+O)	Очікування (W+O)
Відповідна законодавча база; Функціонування окремих державних програм для підтримки сільськогосподарських підприємств; Відносна політична стабільність.	Зростання обсягів виробництва продукції; Розширення асортименту продукції; Створення власної збутової мережі; Формування ефективної товарної політики.	Модернізація основних засобів і впровадження передових технологій; Розширення каналів збуту продукції; Збільшення частки ринку.
Загрози Т	Очікування (Т+S)	Очікування (Т+W)
Збільшення частки імпортової продукції; Високий рівень інфляції; Мінливість законодавства; Високий рівень податків; Велика кількість конкурентів; Диспаритет цін.	Диверсифікація виробництва; Пошук нових торгових партнерів; Відмова від застарілих технологій.	Згорання видів діяльності; Конкуренція з боку інших підприємств; Відсутність попиту на продукцію; Страхування ризиків в сільському господарстві.

Джерело: власні розробки автора на основі річних звітів СВК «Ружинський» за 2020-2022 рр. та методологічних основ проведення SWOT-аналізу на основі методики [23, с. 201-208].

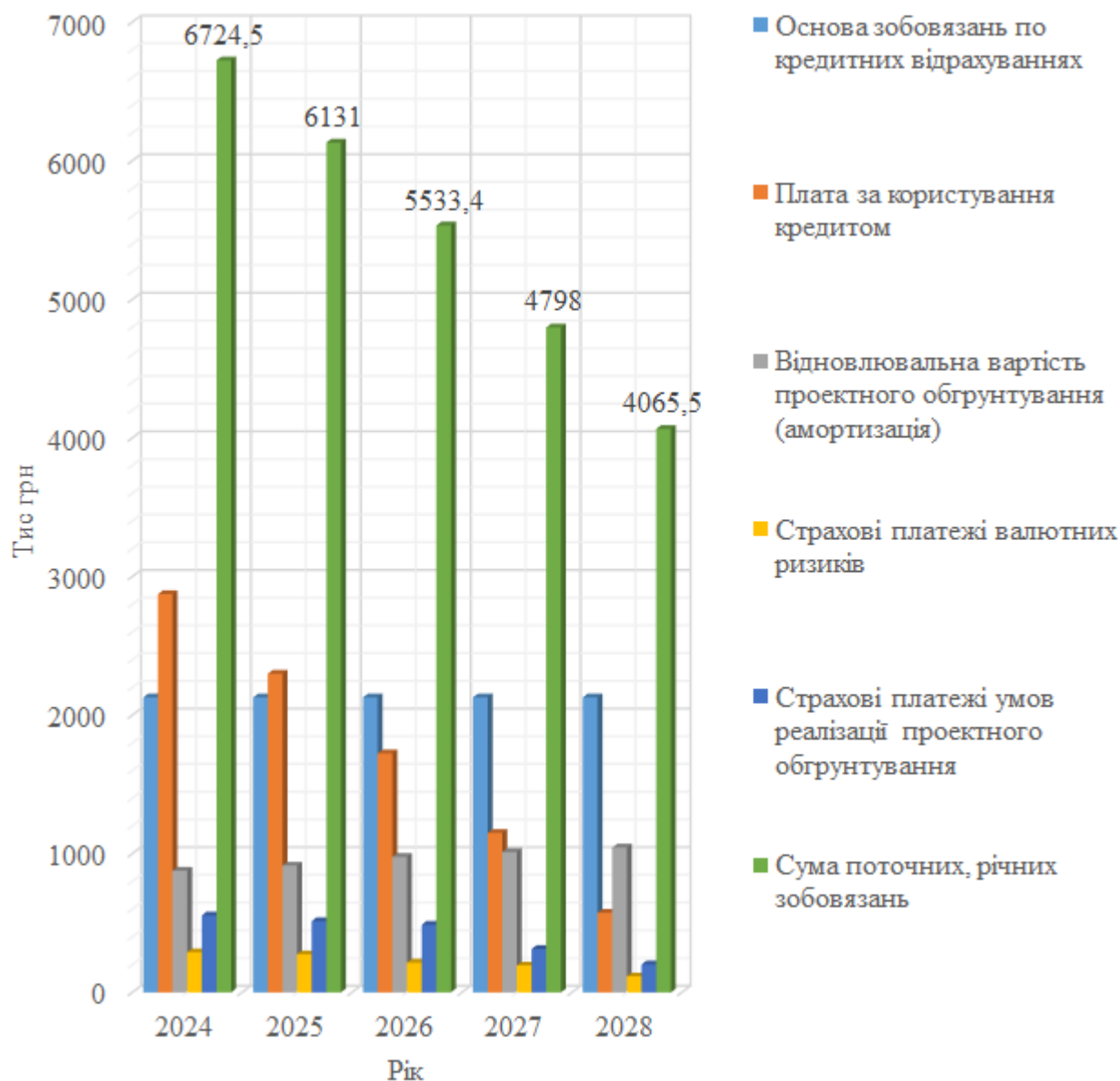

Рис. 3.1. Кредитне забезпечення проектного обґрунтування вхідних основ реалізації інвестиційного забезпечення виробничої системи СВК «Ружинський» Бердичівського району на перспективний господарський період 2024-2028 рр.

Джерело: власні дослідження автора.

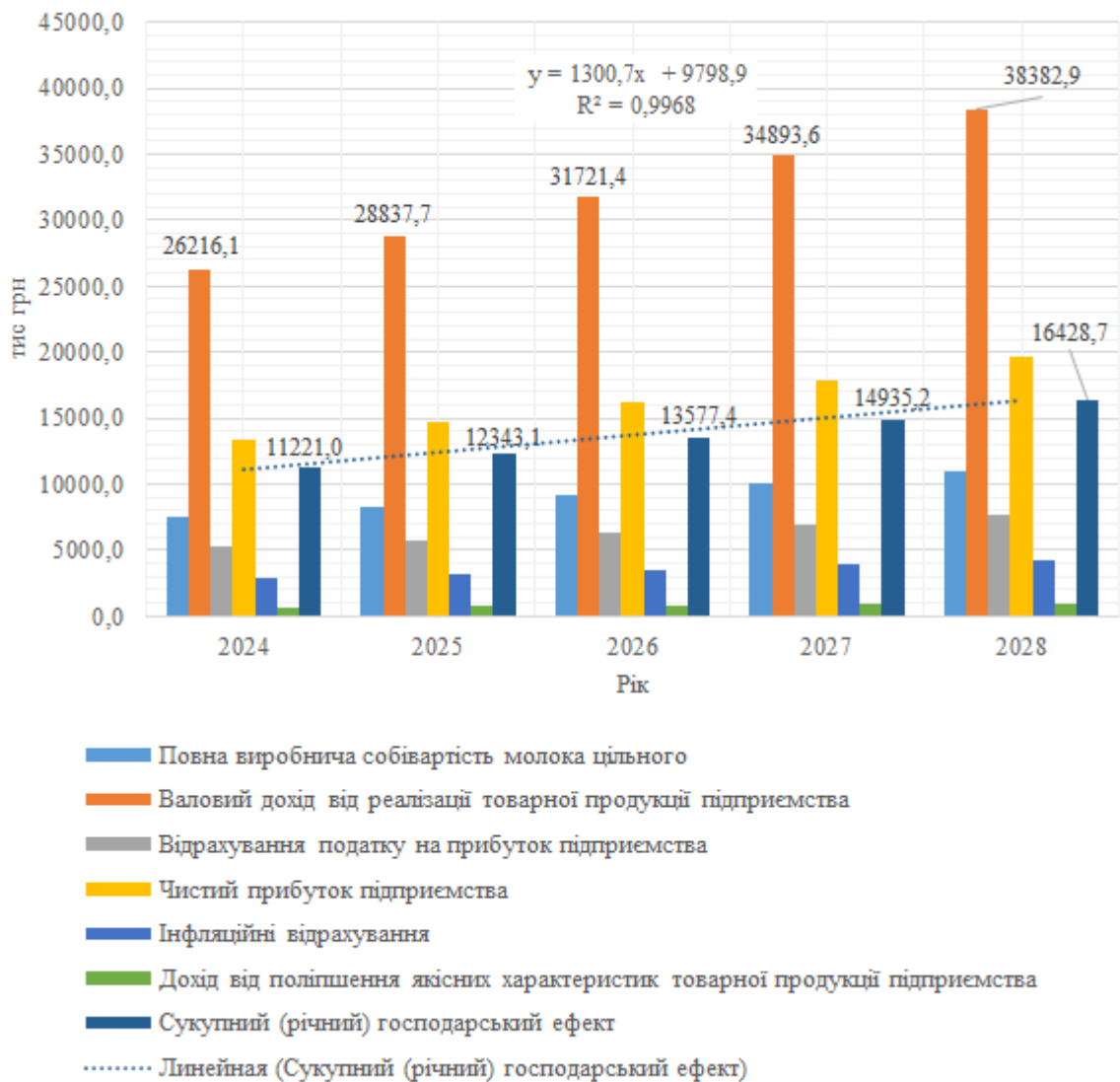

Рис. 3.2. Динаміка та структура доходу проектного обґрунтування вхідних основ реалізації інвестиційного забезпечення виробничої системи СВК «Ружинський» Бердичівського району на перспективний господарський період 2024-2028 рр.

Джерело: власні дослідження автора.

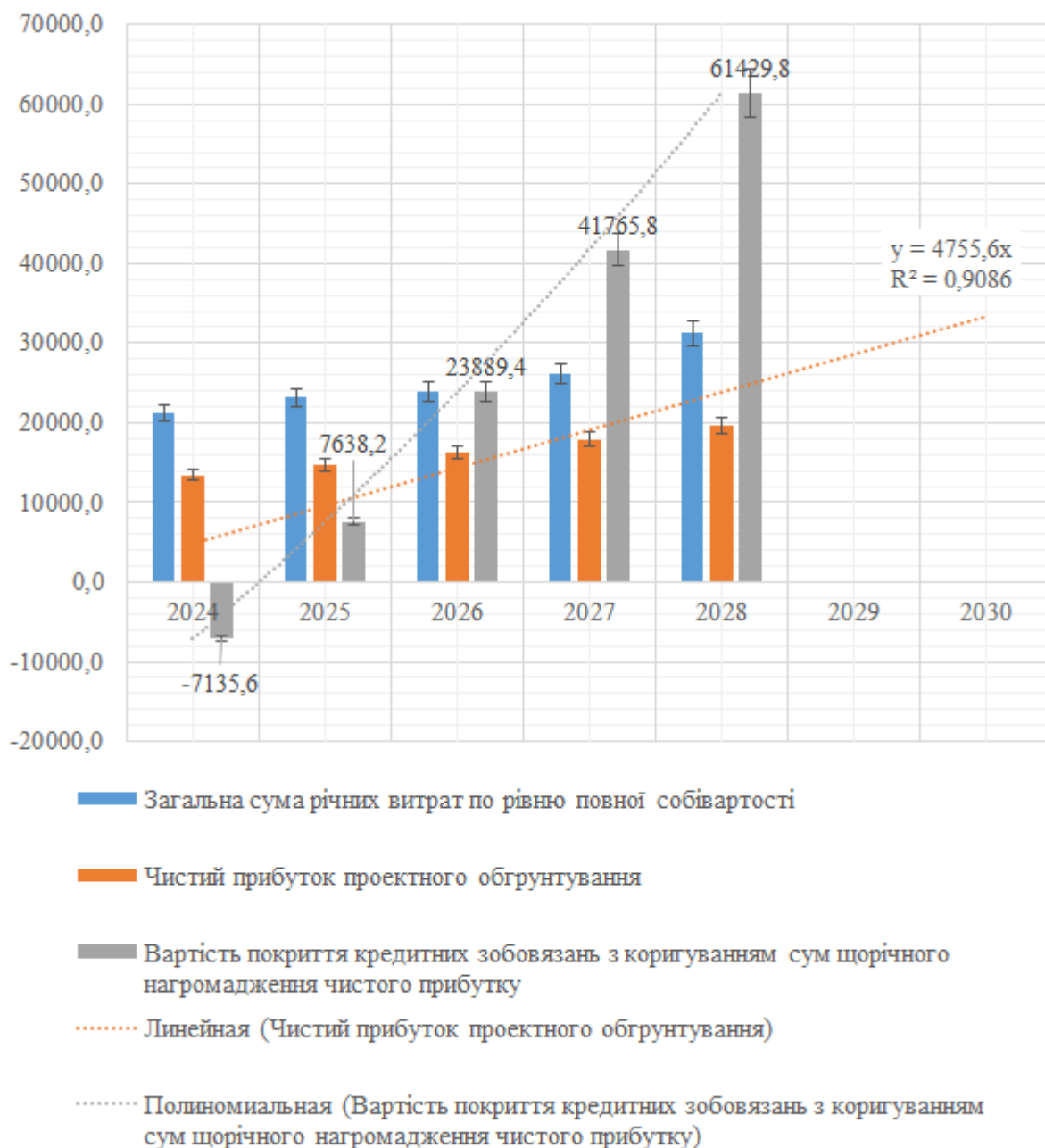

Рис. 3.3. Структура та динаміка окупності витрат проектного обґрунтування вхідних основ реалізації інвестиційного забезпечення виробничої системи СВК «Ружинський» Бердичівського району на перспективний господарський період 2024-2028 рр.

Джерело: власні розробки автора.